

Självvärdering för programutvärdering av optikerprogrammet

2022-04-29

Marika Wahlberg Ramsay, programdirektor
Rune Brautaset, Grundutbildningsansvarig CNS

Bedömargruppen rapport för programutvärdering av optikerprogrammet

2022-11-08

Kajsa Johansson, ordförande
Anneli Nyman
Lisa Ekstam
Anneli Lernerstål
Maria Hoff
Claes Möller
Ann-Sofie Andertoft
Jenny Jäger
Peter Lewis
Jörgen Gustafsson
Jeanette Brandt
Karin Leander

Linköping universitet
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Västra götalandregionen Mölndal
Göteborgs universitet
Örebro universitet
Region Västmanland Västerås
Luleå tekniska universitet
Linnéuniversitetet Kalmar
Universitetet i Sørøst-Norge
Eye Clinic Scandinavia Värnamo
KI Stockholm

**Karolinska
Institutet**

Självvärdering och bedömaregruppens rapport för programutvärdering av optikerprogrammet

INNEHÅLL

INLEDNING	1
Självvärdering	1
Bedömaregruppens rapport	2
SJÄLVVÄRDERING	3
BESKRIVNING AV PROGRAMMET	4
1 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: FÖRUTSÄTTNINGAR	8
1.1 Bedömningsgrund Personal	8
1.2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö	11
2 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: UTFORMNING, GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT	16
2.1 Bedömningsgrund Måluppfyllelse	16
2.2 Bedömningsgrund Lika villkor	31
2.3 Bedömningsgrund Hållbar utveckling	34
2.4 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling	37
3 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: STUDENTPERSPEKTIV	44
3.1 Bedömningsgrund Studentperspektiv	44
4 BEDÖMNINGSSOMRÅDE: ARBETSLIV OCH SAMVERKAN	48
4.1 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan	48
4.2 Bedömningsgrund Internationalisering	50
4.3 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens	54
ÖVRIGA ASPEKTER	57
BEDÖMAREGRUPPENS SAMMANFATTNING	60

Inledning

Självvärdering

Ansvariga för programmet ska tillsammans med representanter från lärarkåren och studenterna genomföra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och förbättringsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på reflektion än på beskrivning. Värderingen ska beläggas med exempel. Självvärderingen ska utgå från programmets aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Självvärderingen ska baseras på nedan listade fyra bedömningsområden vilka innehåller tio bedömningsgrunder.

1. Förutsättningar
 - 1.1. Personal
 - 1.2. Utbildningsmiljö
2. Utformning, genomförande och resultat
 - 2.1. Måluppfyllelse
 - 2.2. Lika villkor
 - 2.3. Hållbar utveckling
 - 2.4. Uppföljning, åtgärder och återkoppling
3. Studentperspektiv
 - 3.1. Studentperspektiv
4. Arbetsliv och samverkan
 - 4.1. Arbetsliv och samverkan
 - 4.2. Internationalisering
 - 4.3. Interprofessionell kompetens

Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan läggas till. Mallens utformning såsom marginaler får inte ändras. Programmets redogörelse ska utgöra 1-3 sidor per avsnitt med teckenstorlek 11 punkter och med enkelt radavstånd. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av programmet, utan länkar till ytterligare information. Självvärderingen ska inledas med en kort redogörelse för programmets organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan med motivation i relation till examensordningen. Programmen ska även redogöra för hur länge utbildningen har getts vid KI. I självvärderingen för bedömningsgrunderna Uppföljning, åtgärder och återkoppling och Studentperspektiv ingår även en redogörelse på KI-övergripande nivå som ska tas fram centralt av KI. Självvärderingen ska avslutas med avsnittet Övriga aspekter där programmet kan beskriva områden som är relevanta att lyfta fram men inte ingår i någon av bedömningsgrunderna, som t ex övriga generiska kompetenser och framåtsiktande utveckling för att öka kvalitén i programmet.

Följande bilagor ingår i självvärderingen:

- Lärartabell för lärarkompetens och försörjning. Tabellen ska ge en uppfattning om den huvudsakliga lärarkompetensen och lärarkapaciteten för programmet som helhet. Det är därmed inte nödvändigt att redovisa samtliga lärare som undervisar. Lärartabellen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.
- Mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Mappningen ska ge en översikt av på vilka kurser det finns lärandemål som relaterar till de examensmål som utvärderas. I mappningen ska det även framgå vilka lärandeaktiviteter som används för att stöda studenters lärande

för att uppnå lärandemålen och hur lärandemålen examineras. Mappningen sammanställs i en Excel fil som innehåller ytterligare instruktioner.

- Utbildningsplan för programmet.
- Kursplaner för alla kurser som ingår i programmet.
- Sammanställning av nyckeltal kring söktryck, antagning, antal studenter och examen.

Programmet ska sammanställa informationen i lärartabellen och mappningen av examensmål, medan utbildningsplan, kursplaner och nyckeltal ska tas fram centralt av KI.

Vid behov kan bedömargruppen begära in ytterligare underlag för att säkerställa sin bedömning av programmet.

Självvärderingen ska fastställas av programansvarig nämnd.

Bedömargruppens rapport

Bedömargruppen ska sammanfatta sin bedömning i en rapport som skrivs in i samma dokument som självvärderingen. För varje bedömningsgrund ska bedömargruppens reflektion och bedömning, styrkor och förbättringsområden beskrivas under separata rubriker. Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning. Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform. Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömningsgrunden lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

En sammanfattning av bedömargruppens arbete ska beskrivas under rubriken *Bedömargruppens sammanfattning*. Den ska inledas med en reflektion över vilka förutsättningar självvärderingen gav att bedöma programmets kvalitet, dvs om självvärderingen var lättläst, välstrukturerad, gav svar på de frågor som ställts och följde instruktionerna. Sammanfattningen ska vidare kortfattat sammanfatta programmets viktigaste styrkor och förbättringsområden. Bedömargruppen kan även lägga till övriga synpunkter som bedömargruppen vill framföra.

Självvärdering

Program: Optikerprogrammet

Examen: Yrkesexamen + kandidatexamen

Beskrivning av programmet

Redogör för programmets organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid KI. Omfattning 1–3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet har givits vid KI sedan det blev en högskoleutbildning 1994. Programmet ligger vid Institutionen för klinisk neurovetenskap (CNS), där optikerprogrammen ligger vid enheten för optometri (EFO) under avdelningen för ögon och syn. Optikerprogrammet leder till en kandidatexamen samt en yrkesexamen. Efter avslutad utbildning kan studenten ansöka om yrkeslegitimation hos Socialstyrelsen.

Inför antagning HT12 reviderade KI behörighetskraven till programmet, så att det sedan dess räcker med Matematik B och grundläggande kunskaper i ämnena Biologi, Kemi och Fysik. Söktrycket till programmet ökade i och med denna förändring markant, och antalet utbildningsplatser har sedan ökat från 45 under många år, till 50 fr o m HT20. Med start HT19 har en ny utbildningsplan 1OP19 implementerats, med syfte att öka studenternas kliniska exponering och analytiska förmåga. Den första kullen från den nya utbildningsplanen tar sin examen VT22.

Optikerprogrammets innehåll

Optikerprogrammet omfattar 180 hp varav större delen är i huvudområdet optometri. De kliniska kurserna bygger främst på verksamhetsintegrerat lärande (VIL) som genomförs i optikerprogrammets egen klinik,¹ i den kliniska utbildningsmottagningen-ögon (KUM-Ö) i regi av KI och S:t Eriks Ögonsjukhus och vid privata optikerbutiker. Utbildningens kliniska moment är väl integrerade med den teoretiska utbildningen. Utbildningen är forskningsanknuten till form och innehåll och ska stödja studenter att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till såväl specifika ämneskunskaper som generiska problem.

Flera kurser inom huvudområdet optometri går parallellt för att öka integrationen, minska onödig repetition, överbrygga gapet mellan prekliniska och kliniska kurser - allt för att underlätta inläringen. Kurserna är planerade så att kunskaper från tidigare kurser ligger till grund för studierna i de kommande kurserna senare under terminen och under kommande terminer. Den kliniska utbildningen är inriktad mot optikerns olika verksamhetsområden. Samma typ av patientfall kan återkomma på de olika undervisningsnivåerna med olika problemställningar med stegvis ökande svårighetsgrad och komplexitet.

Kurserna under det första året har som mål att ge grundläggande kunskaper och färdigheter i refraktionsmetodik, geometrisk och fysikalisk optik, avbildningskvalité, ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar, ögonrörelser och binokulärseende samt optometriskt verkstadsarbete. Studenterna får även förberedande träning i att kommunicera och interagera med patienter för att kunna utveckla ett professionellt förhållningssätt. Det första året är i huvudsak ett prekliniskt år.

Kurserna under det andra året har som mål att ge studenterna tillämpningsbar och analytisk förmåga inom ämnesområdena optometrisk refraktion, ögats sjukdomar, binokulära problem samt kontaktlinstillpassning. I de kliniska kurserna förbereds studenterna till att självständigt utföra evidensbaserad optometrisk vård samt att

¹ Detta är den klinik som i regleringsbrevet benämns ”Optikercentralen”, se bilaga 1

analysera fall utifrån ett etiskt perspektiv. Studenterna tränas kontinuerligt i ovanstående genom den kliniska exponeringen vid programmets klinik.

Kurserna på programmets tredje och sista år har som mål att ge studenterna kunskaper på en nivå där de förmår att tillämpa, analysera och reflektera över ämnesområdena refraction, ögats sjukdomar, binokulärseende, optometrisk rehabilitering och habilitering samt kontaktlinser. Examensarbetet startas i T5 och avser att leda till en påtaglig ämnesrelaterad fördjupning. Projektet ska genomföras med för frågeställningen/ämnet adekvata vetenskapliga metoder och genomsyras av ett vetenskapligt förhållningssätt. I termin 5 ingår en obligatorisk valbar period om 7,5 hp där studenten utifrån intresseinriktning och kursutbud fördjupar eller breddar kunskaper inom olika områden förenliga med målen för optikerexamen. Kurserna kan omfatta både teoretiska och praktiska moment. Under det sista utbildningsåret ligger fokus vidare på att låta studenten fördjupa sina förmågor i att kunna analysera undersökningsresultat, reflektera kring olika patientfall utifrån evidensbaserad optometrisk vård och ur ett multidisciplinärt vårdnadsperspektiv (shared care), samt utveckla självständighet i handläggning och upprättandet av en vårdplan.

Vetenskaplig strimma

Optikerprogrammet har en vetenskaplig strimma som löper genom hela programmet. Studenten tränas i sin förmåga att söka forskningsartiklar, sammanställa och analysera fakta i relation till kursspecifika frågeställningar samt skriva vetenskapliga rapporter kontinuerligt och med stigande svårighetsgrad genom programmet. Den vetenskapliga strimman innehåller praktisk träning i skriftlig och muntlig framställning av vetenskapliga fakta. Strimman ingår i flertalet av programmets kurser med ökande fördjupningsgrad och är integrerad med fördjupningen inom huvudområdet. Syftet med den vetenskapliga strimman är att ge verktyg för vetenskapligt tänkande och analys där programmet betonar vikten av internationell forskning och utveckling av evidensbaserade insatser samt förmågan att självständigt kunna söka information för att lägga grunden för ett livslångt lärande.

Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) inkl. verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Studenten genomför under det treåriga programmet olika former av samverkan och integrering mellan högre utbildning och arbetsliv som varierar i omfattning från en halv dag till längre perioder (t ex auskultationer, studiebesök, praktikplacering samt samverkan med magisterprogrammet i klinisk optometri). Huvuddelen av den praktiska tillämpningen sker i form av VFU vid optikerprogrammets egen ögonklinik. Syftet är att studenterna kontinuerligt under utbildningen ska få träffa patienter under handledning, där kraven successivt ökar i förhållande till att tillämpa, analysera, reflektera och att självständigt utöva evidensbaserad optometrisk vård. Vidare gör studenterna minst fyra veckors praktik i en privat optikerverksamhet.

Optikerprogrammets egen klinik hanterar ca 3000 patientbesök per år och omhändertar individer som vill undersöka sin syn och sina ögon. I anslutning till kliniken finns det en optikerbutik i vilken patienten om den vill kan köpa synhjälpmedel. På detta sätt får studenterna vara med om hela kundresan från att ta emot patienten till att rekommendera en lösning, oavsett om det är en remiss, ett återbesök, att sälja synhjälpmedel eller annat. I vår klinik handleder både undervisande lärare och handledare från fyra olika optikkedjor, som alla har en gedigen erfarenhet från yrket (se vidare under Personal resp. Arbetsliv och samverkan).

Studenterna i årskurs 2 och 3 har sedan 2020 också VFU på den KUM-Ö som öppnade VT20. Två gånger i veckan tar de där emot patienter med både akuta och planerade besök, tillsammans med studenter på magisterprogrammet i klinisk optometri, ögonsjuksköterskekursen och läkarprogrammet. Studenterna handleds av KI:s lärare vid

optikerprogrammet och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, som tillsammans ger vägledning för att ge patienten den bästa möjliga vården och omhändertagandet. För en utförlig beskrivning av utbildningen vid KUM-Ö, se Måluppfyllelse – lokalt mål.

Internationalisering

Studenten förbereds under sin utbildning för att kunna använda sin kunskap och sina förmågor i ett interkulturellt och internationellt perspektiv. Optometri belyses ur ett både nationellt och internationellt perspektiv. Större delen av programmets kurslitteratur är engelskspråkig, vilket ytterligare betonar internationell forskning och en internationell miljö. För att underlätta internationella utbyten och rörlighet, är samtliga kursplaner översatta till engelska. Efter avslutade studier på KI:s båda optikerprogram kan studenter begära en *European Diploma in Optometry* som utfärdas av den europeiska intresseorganisationen för optiker och optometristerna ECOO.²

Pedagogisk profil

Optikerprogrammet använder sig genomgående av studentaktiverande undervisning. Grunden är att skapa en lärandemiljö där studenten är aktiv och tar ansvar för sin egen kunskapsutveckling. Examinationer bygger till lika del på att kunna beskriva men också på att kunna visa sin förmåga att utföra optometrisk vård. Alla praktiska/kliniska kurser på programmet följer därför samma mönster:

- Inledande måldiskussioner – vilka är dina och dina kurskamraters mål, hur ser läraren på kursens mål? Samtliga kursplaner har detaljerade målbeskrivningar och ett tydligt samband mellan examination och mål.
- Lärarledd introduktion till ämnet, föreläsning/ seminarier/ labb/ CASE/ PBL (anpassat efter ämne och lärare)
- Studenterna ges tid att studera – förberedelse till de praktiska momenten
- Studenterna visar varandra hur man gör – lär varandra (med lärare som stöd)
- Studenterna får öva och träna praktiskt (på varandra, standardiserade patienter, ”riktiga” patienter)
- Klinisk/ praktisk examination med tydliga mål och bedömningskriterier

Generellt kan sägas om pedagogiken på optikerprogrammet på KI att

- Undervisningen är patientcentrerad och utgår från viktiga symptom, diagnoser och problem. Basvetenskapliga ämnen och kliniska discipliner är tydliga och integrerade.
- Yrkesrollen står i fokus genom tidig och omfattande klinisk träning. Basvetenskaplig kunskap och förståelse tillämpas återkommande, och exemplifieras i det kliniska sammanhanget.
- Genom programmet finns en tydlig progression i lärandet med tydliga samband mellan nivåsatte mål och val av undervisnings- och examinationsformer.
- Mål för kunskaper, färdigheter och förhållningssätt uppnås genom studentens egen forskningsprocess - egen aktivitet, uthållighet, kritisk granskning och ett undersökande arbetssätt. Problem och frågor utgör utgångspunkt för lärandet och det finns tid för reflektion och återkoppling.
- Innehållet i utbildningen vilar på vetenskaplig grund och leds av vetenskapligt förankrade lärare. Aktuell forskning integreras i undervisningen, och studenten tränas i att själv söka och förhålla sig till evidensbaserad information och aktuell forskning. Forskningsanknytningen tydliggörs genom examensarbetet.

Enheten för optometri (EFO) Strategiplan 2030

EFO har en lokal verksamhetsplan, EFO Strategiplan 2030, för att lyfta fram enhetens övergripande verksamhetsmål. Långsiktiga mål är att stärka utbildningens

² *European Council of Optometry and Optics*

forskningsanknytning och att säkra framtida tillväxt. Medarbetarna vid EFO jobbar tillsammans med strategin som en ledstjärna, och beslut övervägs i förhållande till planen för att säkerställa tillväxt, utveckling och kvalitativ utbildning och forskning. Verksamheten jobbar med strategin vid vissa inplanerade dagar och löpande vid arbetsplatsträffar (APT). Medarbetarna är alla högst delaktiga och har stora möjligheter att påverka årets fokusområden och beslut.

1 Bedömningsområde: Förutsättningar

1.1 Bedömningsgrund Personal

Studenterna ska i sin utbildning erhålla undervisning av hög kvalitet, vilket förutsätter att lärarna sammantaget har den vetenskapliga/professionsrelaterade kompetens som krävs. Men lärarna behöver även pedagogisk kompetens, för att stödja studenternas lärande. Vidare är det av vikt att lärarkapaciteten står i proportion till utbildningens omfattning, undervisning och examination. En lärarresurs av god kvalitet präglas av stabil tillgång till lärare. Programansvarig institution/nämnd ansvarar för att utforma och följa upp kursuppdrag för varje kurs och fördela uppdragen så att programmets kurser utförs av den institution som har bästa förutsättningar att genomföra uppdraget med hög kvalitet och god forskningsanknytning. Kursansvarig institution ansvarar bl a för att bemanna institutionens kurser i enlighet med kursuppdraget och att utveckla, premiera och säkra lärarnas ämneskompetens, forskningsanknytning och pedagogiska förmåga. Programmet i samverkan med kursansvariga institutioner bör därför arbeta långsiktigt med både kontinuitet och kompetensutveckling bland lärare på den aktuella utbildningen och det bör även finnas strategier för hur personalomsättning hanteras, t.ex. vid pensionsavgångar. För yrkesutbildningar är det av vikt att studenterna har tillgång till handledare med adekvat kompetens vid VFU, i syfte att ge studenterna en utbildning med hög kvalitet.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell för lärarkompetens och försörjning. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Vid enheten för optometri (EFO), där de allra flesta av optikerprogrammets lärare är verksamma, är vi totalt 17 personer. Vi är 14 undervisande lärare (1 professor, 1 docent, 2 biträdande lektorer, 2 universitetsadjunkter och 8 kliniska lärare/ handledare), 1 butikschef och 2 kursadministratörer. Tillsammans driver och utvecklar vi både optikerprogrammet, magisterprogrammet i klinisk optometri samt flera uppdragsutbildningar inom området ögon och syn. I den bifogade lärartabellen ingår större delen av den personal som kontinuerligt jobbar med optikerprogrammet, och det är värt att understryka att dessa medarbetare arbetar med enhetens *hela* utbildningsuppdrag, som är omfattande.³ Ur en ekonomisk synvinkel är det en fördel att kunna vara fler personer i verksamheten som kan hjälpas åt med programmets utbildning parallellt med andra utbildningsuppdrag. I tabellen ingår också kursansvariga hos andra KI-institutioner etc med kursuppdrag på optikerprogrammet, och personal från KTH som ansvarar för två av programmets kurser enligt särskilda avtal.

³ Bland våra uppdragsutbildningar ingår Diagnostisk optometri (45 hp), Oftalmologi för sjuksköterskor (60 hp), Glaukom, diagnostik och behandling (7,5 hp) och Diabetesögonsjukvård - fotografisk diagnostik (7,5 hp) och fler väntas tillkomma läsåret 22/23.

Optikerprogrammen har sin största del av VFU på plats i vår egen klinik, vilket ger en hög kvalitet vid handledning, men medför många undervisningstimmar för de anställda. Sju av våra åtta kliniska lärare har en magisterexamen med gedigen yrkeslivserfarenhet från arbete som optiker i traditionell optiker verksamhet och/eller inom ögonvården. Två av de åtta har läst pedagogik, och en jobbar även deltid vid KI:s enhet för utbildning och lärande, UoL. De kliniska lärarna är en av våra absolut viktigaste tillgångar för att vår verksamhet ska fungera. De driver och utvecklar kurser tillsammans med en disputerad lärare och tar stort ansvar för VFU-aktiviteter inom programmets ramar. Enheten har som en del i sin strategiplan att höja den kliniska personalens högskolepedagogiska kompetens men det har varit svårt att hitta tid för detta då de kliniska handledarna till stor del är schemalagda. Vi tror oss nu ha hittat en lösning genom att köpa en skräddarsydd utbildning, som kan planeras in med så lång framförhållning att programmets scheman kan anpassas. I övrigt har de flesta haft möjlighet att kliniskt utveckla sin kompetens i kliniken samt genom kliniska kurser i glaukom och diabetes eller genom en ortoptistutbildning. En annan utmaning är att det är svårt att få till lärarutbyten för den kliniska personalen, då det är svårt att hitta tid för dem att åka bort några dagar för att förkovra sig och kalibrera sin kunskap internationellt. Även detta är något som programmet jobbar med.

Vidare har vi genom samverkan med branschen handledare från fyra olika kedjor till VFU:n i vår klinik år 2 och 3. Alla dessa handledare är kliniskt verksamma i traditionell optiker verksamhet och har fått utbildning och introduktion av programmet vid start. Vid den kliniska utbildningsmottagningen för ögon (KUM-Ö) finns det tre kliniska handledare från Region Stockholm (S:t Eriks Ögonsjukhus) av vilka en har gått en pedagogisk handledarutbildning.

Samtliga utbildningar vid EFO program/kurser är kliniska vilket gör dem mycket resurstunga. På grund av att det finns få disputerade optiker i landet är det utmanade att rekrytera ny arbetskraft i takt med att vårt utbildningsuppdrag fortsätter att växa. Det medför även att det är svårt att frigöra tid för medarbetare till forskning och kompetensutveckling. Det gör det svårt för medarbetare att upprätthålla eller utveckla forskningsprojekt med mål att meritera sig eller forskarutbilda sig. Optikerprogrammet är ett av KI:s nybörjarprogram och det är svårt att hävda sig i konkurrensen om externa och interna medel (t ex KID) som möjliggör finansiering av doktorandprojekt. Detta medför att vi har för få doktorander (i dagsläget ingen) för att ha en naturlig rekryteringsbas för disputerade lärare, och den långsiktiga konsekvensen kan slutligen bli brist på disputerade lärare verksamma inom utbildningen. Vidare är det en utmaning att behålla lärare då de erbjuds bättre villkor (t ex forskningstid, lektorat/biträdande lektorat och befodringsmöjlighet etc.) vid andra lärosäten eller inom Regionen/privat sektor. För att säkra framtida lärarkompetens, forskningsanknytning och forskningsförankring anser vi därför att KI bör avsätta medel för doktorander och lärarrekruterings på biträdande lektorsnivå inom våra huvudområden.

Optikerprogrammen jobbar proaktivt med dessa frågor och det långsiktiga målet för EFO Strategiplan 2030 är att *stärka utbildningens forskningsanknytning samt säkra framtida tillväxt*. Strategiplanen genomsyrar verksamhetens samtliga beslut som rör rekrytering, utbildning av studenter och personal, arbetsmiljö och forskning, och medarbetarna är som nämnts högst involverade i det löpande arbete med planen. Den största utmaningen i samband med att säkra framtida tillväxt är att det är väldigt svårt att rekrytera redan disputerad personal inom optometri, då det finns få disputerade optiker i Sverige. Detta gör att optikerprogrammet måste rekrytera andra professioner eller utomlands, och vi rekryterar doktorander som vi tänker ska stanna hos oss för att i framtiden kunna driva verksamheten vidare. Den sistnämnda planen är dock en mycket långsiktig plan med osäkra inslag ifall doktoranden väljer att inte stanna på KI efter disputation.

Optikerprogrammet innehåller 22 kurser varav sex utförs av annan institution på uppdrag av Utbildningsnämnden CNS resp. genom avtal med KTH, allt utifrån vem som har den bästa ämneskompetensen för respektive område. Kursansvariga lärare finns med i bilagan Lärartabell.

Tabell 1 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten kring lärarledd tid och kompetens.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
Jag fick regelbundet användbar återkoppling på mina					
- examinationsresultat (VT21: examinationsresultat (skriftliga examinationer, OSCE etc.))	3,2	4,9	4,7	4,8	4,5
- Teoretiska inslag (grupparbeten, seminarier, muntliga redovisningar/ presentationer etc.)					3,9
- Praktiska/kliniska inslag (exempelvis VFU, interprofessionellt lärande, observationer, KTC-träning)					4,4
- övriga studierelaterade prestationer	2,9	4,4	4,7	4,8	
Det fanns en tydlig röd tråd från lärandemål till examination i utbildningen	3,1	4,6	4,9	4,5	4,6
Utbildningen var utformad med en tydlig progression (dvs. innehållet breddades och fördjupades under utbildningens gång)	3,4	4,6	4,9	4,5	5,0
Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	3,3	5,0	5,3	4,5	4,8
En variation av undervisningsmetoder användes under utbildningen på ett sätt som stimulerade mig att vara aktiv i mitt lärande (t.ex. föreläsningar, seminarier, praktisk färdighetsträning, e-lärande)	3,0	4,9	5,1	5,1	4,5
Undervisningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande (VT21: Utbildningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande)	3,1	4,8	5,3	4,9	4,6
Jag fick vägledning och stöd från lärare eller handledare i mitt lärande	3,2	4,8	5,3	4,9	4,0

Tabell 1. Resultat från examensenkäter från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande år en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

En reflektion av ovanstående tabell är att utvärderingen visar på ett stabilt resultat, även om man kan se en trend mot lägre värdering de två sista åren. En tänkbar orsak till den lägre värderingen kan dock vara pandemins effekter på utbildningen, då de två sista kullarna drabbades hårt av pandemin.

Bedömarens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömarens beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömarens reflektion och bedömning* ska bedömarens inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömarens lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till viss del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Det finns ett behov av flera doktorerande och disputerade personal inom ämnet. Dels för att avlasta vid skrivning av examensarbeten och för att säkerställa den vetenskapliga kompetensen.
- Vid intervjuer framkommer det en diskrepans då bemanning på vissa övningar och kliniska pass bedöms otillräcklig och att dessa kräver en annan struktur.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet.

- Det finns en dynamisk sammansättning av personalstyrka med olika spetskompetens.
- Tack vare sin placering på St Eriks exponeras studenter för lärare med bred klinisk kompetens.
- Verklighetsförankring genom externa kliniska handledare.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla/säkerställa följande:

- Att lärarna ges utrymme för kompetensutveckling (pedagogisk och vetenskaplig) genom formell pedagogisk utbildning samt att möjligheter ges att delta i forskningsprojekt.
- Att interaktionen mellan lärare och studenter förbättras under kliniska moment genom ett ökat lärar-student förhållande samt genom att se över möjligheter att skapa fysiska mötesplatser som tillåter formella/informella diskussioner i nära anslutning till pågående kliniska moment och patientmottagningar.
- Se över handledningen under patientmottagningar då det ibland kan dröja orimligt länge - exempelvis genom att boka in patienter vid olika tidpunkter (dvs. med en förskjutning med 10-15 minuter emellan).

1.2 Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Utbildningsmiljön avser den miljö i vilken utbildningen äger rum och i vilken studenter och lärare verkar. En god utbildningsmiljö präglas av kreativitet och förutsättningar för utveckling samt ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vägledande principer för KI:s forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå är att 1) studenterna involveras i pågående forskning, vilket innebär att studenterna får i såväl teoretiska som praktiska sammanhang kännedom om pågående forskning och att

det finns möjlighet att vara delaktig i denna under utbildningen, 2) lärarna är forskningsaktiva och har ett vetenskapligt förhållningssätt som förmedlas med adekvata pedagogiska metoder, 3) huvudområdet och utbildningens innehåll är förankrade i vetenskapliga metoder och i uppdaterade forskningsresultat och vid lärosätet bedrivs aktiv forskning inom aktuellt huvudområde samt 4) undervisningen är baserad på forskning i undervisning och lärande samt bygger på lärandeaktiviteter som bidrar till att studenterna utvecklar förmåga att förstå, värdera och använda de processer genom vilka vetenskapligt baserad kunskap uppstår och ständigt omprövas (forskningsprocessen). För yrkesutbildningar är det av även av vikt att studenterna har tillgång till en lämplig verksamhetsförlagd utbildningsmiljö.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Vi är som nämnts 14 st undervisande lärare på programmet (1 professor, 1 docent, 2 biträdande lektorer, 2 universitetsadjunkter, 8 kliniska lärare). Tillsammans med TA-personal driver och utvecklar vi både optikerprogrammet, magisterprogrammet i klinisk optometri samt uppdragsutbildningar. De disputerade lärarna är alla forskningsaktiva inom optometri, men i en ganska begränsad omfattning pga deras omfattande utbildningsuppdrag. Det omfattande utbildningsarbetet gör även att de har svårt att hävda sig i konkurrensen om de externa och interna medel (t ex KID) som möjliggör finansiering av doktorandprojekt och meritering. Fler forskningsaktiva i arbetsgruppen och fortlöpande doktorandverksamhet är på sikt en förutsättning för att trygga utbildningens framtid och dess vetenskapliga förankring, och detta är något som optikerprogrammet jobbar med i sin strategiplan.

Optikerprogrammet erbjuder en stark utbildningsmiljö. Med absolut närhet till S:t Eriks Ögonsjukhus, KI-institutioner på campus Solna med eller utan kursuppdrag på programmet och i vårt samarbete med KTH kommer våra studenter i kontakt med olika professioner och forskare inom olika områden. I KI:s och sjukhusets gemensamma KUM-Ö får de samverka med studenter från andra utbildningsprogram och blir handledda av olika professioner/expertter inom ögonvården. Det kliniska arbetet utförs i en miljö med toppmodern utrustning – något som är möjligt genom det nära samarbete programmet har med den medicintekniska industrin. Våra nybyggda lokaler är designade helt utifrån våra behov i utbildningen och studenterna har tillgång till en omfattande maskinpark, avancerad mjukvara och utrustning som främjar det pedagogiska arbetet. Enhetens geografiskt strategiska placering har skapat förutsättningar för en mängd forskningssamarbeten och inom avdelningen pågår flera kliniska forskningsstudier. Studenterna deltar i forskningsstudier genom att utföra undersökningar under handledning eller screenande verksamhet för ett eventuellt deltagande i forskningsstudier. Ett exempel på detta är en glaukomstudie som våra lärare deltar i och där studenterna hjälper till att hitta patienter samt screena de som blir inremitterade från andra instanser.

Sammantaget finns det goda förutsättningar till forskningsanknytning i utbildningen genom vårt geografiska läge, vår avancerade utrustning, vårt multidisciplinära arbetssätt

och våra goda omvärldskontakter. För att optimera nyttjandet av dessa resurser och tillvarata deras fulla potential skulle programmet behöva fler forskningsaktiva och disputerade lärare i arbetsgruppen.

Inom optikerprogrammet och det efterföljande magisterprogrammet genomförs varje läsår ett 40-tal examensarbeten. Samtliga arbeten handleds av disputerad personal tillsammans med en icke disputerad kollega, i syfte att involvera programmets alla lärare i den vetenskapliga processen. På detta sätt utmanas icke disputerad personal att delta i forskningsprojekt och utveckla sitt vetenskapliga förhållningssätt. Som ytterligare en åtgärd för att stärka optikerprogrammets forskningsanknytning har EFO Strategiplan 2030 som ett mål att all personal ska medverka i och bidra till forskningsprojekt vid enheten. Sammantaget pågår alltså flera kompetenshöjande åtgärder, men faktum kvarstår att det vilar en mycket stor arbetsbörda, inte minst i form av examensarbeten, på ett fåtal disputerade lärare.

Innehållet i programmet grundar sig på vetenskapliga artiklar, litteratur på avancerad nivå och evidensbaserade praktiska metoder. Hela 10 av optikerprogrammets 22 kurser har VFU i antingen vår egen ögonklinik eller i KUM-Ö och studenterna ges goda möjligheter att öva på att analysera och handlägga autentiska patientfall. Vidare arbetar optikerprogrammet genom hela utbildningen med en portfolio som är tänkt att synliggöra studenternas styrkor och utvecklingsområden vad gäller utvecklingen av deras professionella förhållningssätt och förmåga till livslångt lärande.

Som ett mått på optikerprogrammets förmåga att förmedla aktuell forskning och ha ett vetenskapligt förhållningssätt används kursenkäternas obligatoriska fråga "jag har uppfattat att kursen har stimulerat mig till ett vetenskapligt förhållningssätt (t ex analytiskt och kritiskt tänkande, eget sökande och värdering av information)". Optikerprogrammet fick läsåret 20/21 ett kursgenomsnitt på 3,7 (SD 0,4) på en 5-gradig skala.

Tabell 2 och 3 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om utbildningsmiljö.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exitpoll VT21
Utbildningens innehåll utgick från aktuell forskning	3,3	5,3	5,4	5,3	5,4
Jag fick kännedom om pågående forskning under					
- Teoretiska moment	3,2	5,0	5,3	5,0	4,6
- Praktiska och/ eller kliniska moment	3,0	4,7	5,0	4,8	4,1
# Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på (VT21: Hur väl förberedd känner du dig inför ditt framtida arbete/yrke?)					
- Att kunna använda vetenskapliga metoder	3,2	5,4	5,1	4,9	4,8

Tabell 2. Resultat från examensenkätorna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
# Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på					
- Samarbetsförmåga (VT21: samarbeta med andra)	3,3	5,3	5,5	5,6	5,2
- Kritiskt tänkande (VT21: kritiskt granska information)	3,1	5,1	5,4	5,1	4,7

- Kommunikationsförmåga (VT21: kommunicera muntligt)	3,2	5,3	5,5	5,4	4,9
- Kommunicera skriftligt					4,8
- kommunicera på engelska					4,1
- Självständighet (VT21: arbeta självständigt)	2,9	5,3	5,2	5,2	4,8
- Informationssökningsförmåga (VT21: söka nödvändig information)	3,0	5,4	5,3	5,3	4,7
- Problemlösningsförmåga (VT21: självständigt lösa problem)	3,1	5,3	5,4	5,2	4,6
- Att kunna använda vetenskapliga metoder	3,2	5,4	5,1	4,9	4,8
- Arbeta evidensbaserat					5,0
- Praktiska färdigheter (VT21: tillämpa praktiska färdigheter)	3,3	5,3	5,5	5,2	5,0
- Samverkan med andra professioner	2,7	4,5	4,8	4,7	4,6
- Följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet					4,7

Tabell 3. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

En kort reflektion visar att värderingen från studenterna ligger ganska jämnt över tid. Dock kan man se att svaren generellt ligger något sämre till i examensenkäten VT21. Detta känns viktigt att följa för att se om det är en begynnande trend eller bara en variation detta år.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till viss del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Fast det lyfts att det finns en vetenskaplig strimma genom hela utbildningen måste kopplingen mellan forskning och undervisning tydliggöras för studenterna.
- Det råder en hård belastning på de disputerade lärarna.
- Det är svårt att göra en fullständig bedömning av utbildningsmiljön utan att ha utfört ett fysiskt besök.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet.

- Att det finns en vetenskaplig strimma men att den måste förankras i utbildningen.
- Att utbildning sker på St Eriks och samarbete med KTH som bedriver aktiv forskning.

- De nya lokalerna designade efter utbildningens behov.
- Att KUM-Ö är på plats samt samarbetet mellan olika student- och yrkesgrupper (magisterprogram, ögonsjuksköterskor och ögonläkare).

Förbättringsområden:

Det är bedömagruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också otillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömagruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla/säkerställa följande:

- Arbetsbördan måste ses över – tiden räcker inte till handledning och forskning i nuläget.
- Behöver en långsiktig lärarförsörjning - andelen disputerade är förhållandevis låg.
- Villkor för lektorskompetens skiljer sig mellan olika lärosäten vilket behöver ses över.
- Studenternas möjligheter till egen träning bör uppmuntras mer.

2 Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

2.1 Bedömningsgrund Måluppfyllelse

För varje examen finns ett antal formulerade examensmål i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen). Utöver de nationella målen kan program även ha lokala mål vilka beskrivs i programmets utbildningsplan. För att avgränsa utvärderingens omfattning gör KI ett urval av examensmål inför varje programutvärdering. Principen för urvalet är att minst ett mål per kunskapsform finns med i urvalet. För program som ger både generell examen och yrkesexamen ska minst ett mål från vardera examen finnas med. För program med lokala mål ska minst ett lokalt mål finnas med. Antalet valda mål bör sammantaget inte vara fler än sex.

Examensmålen definierar vad studenten ska ha uppnått när examen utfärdas. Programmet ska redogöra för hur programmet säkerställer att studenten ges möjlighet att uppnå målen när examen utfärdas. En sådan redogörelse kan till exempel innefatta hur progressionen ser ut, kopplingen mellan examensmål, lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examination, betygskriterier och hur de används, ändamålsenliga undervisningsformer och aktiviteter och på vilket sätt studenternas lärande främjas samt hur hänsyn tas till studentens förutsättningar och behov.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse, kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål från kandidatexamen:

Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd Excel fil med mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammets kurser inom ämnesområdet optometri bygger alla på en progression vad gäller kunskap, förståelse och tillämpning av metoder samt aktuella forskningsfrågor. Under **T1 och T2** pågår preklinisk undervisning (i preklinisk lärandemiljö) där studenterna lär sig teoretisk och praktisk tillämpning av metoder inom ämnesområdet optometri. Exempel på vad studenterna lär sig under läsår 1 är teoretiska grunder inom optometri, optik vid KTH parallellt med praktisk färdighetsträning som omsätter den teoretiska kunskapen till praktisk färdighet. Variationen av olika undervisningsaktiviteter stimulerar och understödjer fler lärostilar hos våra studenter,

vilket är något som vi jobbar aktivt med under programmets samtliga tre år. Vidare under det första läsåret ges även baskurser i kroppens och ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar. Studenterna övar synundersökningsmetoder på varandra där de praktiska metoderna examineras med praktiska prov. Liksom på resten av programmet har alla praktiska prov bedömningsmallar, så att studenterna känner till förväntningarna inför examinationen och kan använda mallarna som ett stöd i sina förberedelser. Vidare har studenterna teoretiska prov som prövar kunskaper och förståelse av det som lärts ut.

Som nämnts har alla kurser inom ämnesområdet optometri även en vetenskaplig strimma. I den vetenskapliga strimman under det första året diskuteras vetenskaplighet, fakta, vetenskaplig granskning av fakta samt klinisk etik och forskningsetik. Här beskrivs och diskuteras även olika former av vetenskaplig kommunikation samt skillnaden mellan vetenskapliga och populärvetenskapliga publikationer. Den vetenskapliga strimman examineras med obligatoriskt deltagande samt i vissa fall inlämningsuppgifter av varierande innehåll. Vid frånvaro från obligatoriska utbildningsinslag, oavsett kurs på programmet, finns alltid planerade ersättningstillfällen eller annan uppgift som ersätter den ordinarie aktiviteten. Vidare används lärplattformen Canvas utbrett för att stimulera till studentens lärande genom information och hänvisning till användbara länkar, quiz som stöttar vid inläring och obligatoriska quiz som ska göras under kurserna för att kontinuerligt testa kunskap och förståelse.

Optikerprogrammets kurser för läsåret 2, dvs **T3 och T4**, bygger vidare på det första läsårets kurser. T3 börjar som en preklinisk del där studenterna övar på varandra i vår klinik, där de senare kommer få träffa inhyrda standardpatienter och i slutet av T3 ta emot sina första externa patienter för en synundersökning. Parallellt med detta lär sig studenterna mer om binokulärseende och instrumentering för att analysera och värdera patienters undersökningsresultat. Under T3 införs även formativ bedömning i de kliniska delarna och vid patientmöten. Under T4 fortsätter studenterna sin kliniska resa där de har ett praktiskt prov på synundersökning på extern patient med en censor som sitter med hela undersökningen, för att kunna ge konkret feedback på metodik, förståelse och kunskap och identifiera förbättringsområden för den enskilda studenten. Vidare har studenterna även kontinuerligt formativ bedömning i samband med kliniska moment och patientmottagning.

I den vetenskapliga strimman under T3 ligger fokus på att söka vetenskapliga publikationer utifrån angivna kriterier. Dessa publikationer diskuteras sedan i relation till kursspecifika frågeställningar. Parallellt med detta tränas studenten i vetenskapligt skrivande med fokus på introduktion, resultatdel samt referenslista. I strimman under T4 vidareutvecklas studentens förmåga till faktainsamling och artikelsökning som en del i den vetenskapliga skrivprocessen. Studenten sammanställer och resonerar kring hur vetenskapliga studier förhåller sig till varandra och tränas i att skriva en vetenskaplig diskussion. Denna del examineras med obligatoriskt deltagande samt i vissa fall inlämningsuppgifter av varierande innehåll.

Optikerprogrammets kurser för läsåret 3, dvs **T5 och T6** bygger på tidigare läsåren. Examensarbetskursen sträcker sig över båda terminerna för att studenten ska hinna med hela forskningsprocessen att skriva forskningsplan, samla data, sammanställa tabeller, analyser samt skriva sitt arbete, opponera, göra ev. kompletteringar och slutligen lämna in. Parallellt med examensarbetskursen på T5 går även de kliniska kurserna, där studenterna fortsätter att utveckla sin kunskap och förståelse inom ämnesområdet optometri. Fokus för de kliniska kurserna på både T5 och T6 ligger på att utveckla sin analytiska förmåga i större utsträckning än vid de tidigare kurserna. Studenterna bedöms genom formativ bedömning för att kontinuerligt få feedback på sina utvecklingsområden för att uppnå kursens och examensordningens mål.

Under T5 och T6 löper den vetenskapliga strimman parallellt med examensarbetet där studenten fortsätter att fördjupa, kritisk analysera och reflektera över forskningsresultat och integrerar sina teoretiska och praktiska kunskaper i huvudområdet optometri samt sina kunskaper i vetenskapsteori och forskningsmetodik genom att självständigt, eller i par, genomföra ett examensarbete. Strimman under läsår 3 examineras med obligatoriskt deltagande samt i vissa fall inlämningsuppgifter av varierade innehåll.

Inom optikerprogrammet upplever vi att vi jobbar kontinuerligt och aktivt med frågor om utbildningens kvalitet inkl. frågor om progression, lärandemål och examination, och att vi erbjuder våra studenter en varierad och ändamålsenlig undervisning som främjar våra studenters lärande. Under implementeringen av den nya utbildningsplanen har vi dock sett att vi behöver utveckla vårt arbetssätt med att upprätthålla en röd tråd genom utbildningens olika delar, delvis för att underlätta för oss alla att se detta arbete över tid. Detta kommer göras genom att mer tydligt arbeta med mappning av alla kursers mål i förhållande till varandra och till examensordningens mål, vid enhetsträffar för undervisande personal på programmet. På detta sätt kan vi på ett strukturerat och kvalitetssäkrande sätt följa de förändringar som behöver göras under de kommande åren.

Tabell 4 och 5 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om måluppfyllelse vad gäller kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
- Jag fick regelbundet användbar återkoppling på mina;					
# examinationsresultat (VT21: Examinationsresultat (skriftliga examinationer, OSCE etc.))	3,2	4,9	4,7	4,8	4,5
# Teoretiska inslag (grupparbeten, seminarier, muntliga redovisningar/presentationer etc.)					3,9
# Praktiska/kliniska inslag (exempelvis VFU, interprofessionellt lärande, observationer, KTC-träning)					4,4
# övriga studierelaterade prestationer	2,9	4,4	4,7	4,8	
# Det fanns en tydlig röd tråd från lärandemål till examination i utbildningen	3,1	4,6	4,9	4,5	4,6
# Utbildningen var utformad med en tydlig progression (dvs. innehållet breddades och fördjupades under utbildningens gång)	3,4	4,6	4,9	4,5	5,0
- Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	3,3	5,0	5,3	4,5	4,8
- VT21: Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser					3,9
# En variation av undervisningsmetoder användes under utbildningen på ett sätt som stimulerade mig att vara aktiv i mitt lärande (t.ex. föreläsningar, seminarier, praktisk färdighetsträning, e-lärande)	3,0	4,9	5,1	5,1	4,5
- Undervisningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande (VT21: Utbildningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande)	3,1	4,8	5,3	4,9	4,6
- Jag fick vägledning och stöd från lärare eller handledare i mitt lärande	3,2	4,8	5,3	4,9	4,0
- Kriterier för bedömning av examinationer framgick på förhand	3,5	4,8	5,1	4,8	4,5

Tabell 4. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan IOP13.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
Jag känner mig väl förberedd för att arbeta inom det område jag har studerat vid KI (VT21: Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på)	3,2	5,2	5,3	5,0	4,8
- Samarbetsförmåga (VT21: samarbeta med andra)	3,3	5,3	5,5	5,6	5,2
- Kritiskt tänkande (VT21: kritiskt granska information)	3,1	5,1	5,4	5,1	4,7
- Kommunikationsförmåga (VT21: kommunicera muntligt)	3,2	5,3	5,5	5,4	4,9
- Kommunicera skriftligt					4,8
- kommunicera på engelska					4,1
- Självständighet (VT21: arbeta självständigt)	2,9	5,3	5,2	5,2	4,8
- Informationssökningsförmåga (VT21: söka nödvändig information)	3,0	5,4	5,2	5,2	4,7
- Problemlösningsförmåga (VT21: självständigt lösa problem)	3,1	5,3	5,4	5,2	4,6
- Att kunna använda vetenskapliga metoder	3,2	5,4	5,1	4,9	4,8
- Arbeta evidensbaserat					5,0
- Praktiska färdigheter (VT21: tillämpa praktiska färdigheter)	3,3	5,3	5,5	5,2	5,0
- Samverka med andra professioner	2,7	4,5	4,8	4,7	4,6
- Följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet					4,7
- Arbeta i interprofessionella team					4,4
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9
Jag är sammantaget nöjd med min studietid på KI	3,4	5,1	5,5	5,2	4,9
Jag skulle rekommendera KI som lärosäte till blivande studenter	3,6	5,2	5,3	5,5	5,1

Tabell 5. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

Det är svårt att dra några generella slutsatser av tabellerna men vi kan se att studenternas värdering ligger hyfsat jämnt över tid om än med några toppar och dalar.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är:

- Bra måluppfyllelse överlag.
- Finns dock en otydlighet avseende gränsdragning mellan kunskapsmål och färdighetsmål vilket riskerar medföra negativ inverkan på hur väl kunskapsmålen examineras.
- Examinationsformerna för kunskapsmål inom vetenskapsområdet bedöms vara, till viss del, otillfredsställande. Det vore lämpligt att se över formuleringen “examination genom obligatorisk deltagande”.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet.

- Bra mix mellan teori, praktik, forskning, vetenskapliga artiklar samt varierade undervisningsaktiviteter.
- Bra med tillgängliga och konkreta bedömningsmallar.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms vara tillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla/säkerställa följande:

- Examineringseminarier med obligatorisk närvaro skulle kunna utgöra mer lämplig examinationsform om kriterier för godkänd individuell prestation, t ex utifrån uppvisade förberedelser inför seminariet, sätts upp. Går det att examinera bara genom obligatorisk deltagande?
- Hade varit en styrka att erbjuda mer obligatorisk praktik ute i flera olika typer av verksamhet utanför sjukhuset. (Bedömargruppen menar att den gemensamma praktiken - 4 veckor - skulle kunna förstärkas genom att samtliga studenter bör se olika typer av verksamheter utanför sjukhusmiljön - framförallt hos optiker. En valbar kurs säkerställer inte att samtliga studenter får denna möjlighet.)
- Tydliggör kursinnehåll i kursplaner – (här menar vi inte att lägga till flera kursmål, men se till att faktiska kursmoment ingår under rubriken innehåll).
- Vid intervjuerna framkom ett förslag att bjuda in externa forskare och föreläsare inom nya områden för att inspirera och fördjupa sig inom aktuella forskningsfrågor enligt bedömningsgrunden.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål från optikerprogrammet:

Visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten genomföra synundersökning samt vid behov hänvisa patienten vidare till hälso- och sjukvården

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd Excel fil med mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Alla optikerprogrammets kurser inom ämnesområdet optometri bygger som nämnts på en progression vad gäller kunskap, förståelse och tillämpning av metoder samt aktuella forskningsfrågor. På T1 och T2 har vi preklinisk undervisning (i preklinisk lärmiljö) där studenterna lär sig teori och praktisk tillämpning av metoder inom ämnesområdet optometri. Studenterna övar synundersökningsmetoder på varandra där de praktiska metoderna examineras med praktiska prov. Alla praktiska prov har bedömningsmallar så att studenterna vet förväntningarna inför examinationen och kan använda mallarna som ett stöd inför provet. Se bild 1 för de praktiska prov som genomförs på T1 och T2.

Refraktionsmetodik 1 & vetenskapsmetodik (T1)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid provet		
Refraktion (Nivå 1) i Provbåge		
1	Anamnes	5 min
2	Dimning och avdimning	15 min
3	Keratometer	10 min
4	Korscylinderprovning	5 min
5	Monocular endpoint och binokulär balans	5 min
Preliminära tester (3 tester ska utföras)		
6	Akommodationsvidd	10 min för alla 3
7	Cover test	
8	KNP	
Ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar 1 (T2)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid provet		
Instrument (Nivå 1)		
9	Biomikroskopi	20 min
10	Tonomter (Nivå 1) iCare och NCT	10 min
11	Kornealtopografi (Nivå 1)	10 min
Refraktionsmetodik 2 (T2)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid provet		
Preliminära tester (3 tester ska utföras)		
12	Cover test	3/6 under refraktion sprovet
13	Motilitet	
14	Pupillrespons	
15	Konfrontationssynfält	
16	Akommodationsvidd	
17	KNP	
18	Vertometer	20 min
Multifokala glas (prog. och bifo)/prisma (2 av 3)		
19	Refraktion (Nivå 2) Fritt val i foropter eller probåge	
	Anamnes	50 min
	Preliminära tester	
	Retinoskopi	
	Refraktionsbestämning	
	Fori mätning	

Bild 1: Översikt av praktiska prov vid optikerprogrammet T1-T2

Vidare bygger optikerprogrammets kurser för läsår 2 på kurserna från läsår 1. T3 börjar som en preklinisk del där studenterna övar på varandra i vår klinik, där de senare kommer få träffa inhyrda standardpatienter och i slutet av T3 ta emot sina första externa patienter för en synundersökning. Parallellt med detta lär sig studenterna mer om binokulärseende och instrumentering för att analysera och värdera patienters undersökningsresultat. Under T3 införs även formativ bedömning i de kliniska delarna och patientmöten för att studenten ska bli bekant med system och lära sig att utvärdera sin egen prestation i förhållande till bedömningsmallen. Under T4 fortsätter studenterna sin kliniska resa där de har ett praktiskt prov på synundersökning på extern patient med en censor som sitter med hela undersökningen för att kunna ge feedback på synundersökningens alla delar. Under provet används en bedömningsmall som även kan användas som stöd inför provet. Bedömningsmallen täcker allt från anamnes till preliminära tester, refraktion, instrument som behövs för att utvärdera patients besöksorsak, kommunikation och rekommendation till handläggning av patienten. Vidare har studenterna även formativ bedömning kontinuerligt i samband med kliniska moment, KUM-Ö och patientmottagning. Studenterna startar även med kontaktlinser under T4 då de lär sig tillpassa mjuka kontaktlinser på varandra. Se bild 2 för de praktiska proven under T3 och T4.

Synundersökningsmetodik 1 (T3)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid övning		
Instrument		
	Fundusfoto	5 min
	Optomap	5 min
	Synfältsmätning	5 min
	Tonomter (Nivå 2)	5 min
	OCT	5 min
	Kornealtopografi inkl pakymetri (Nivå 2)	5 min
	Forum	5 min
Synundersökning (Formativ bedömning)		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
Synundersökningsmetodik 2 (T3)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid övning		
Preliminära tester		
	Amsler - gör i samband med övning	5 min
Synundersökning (Formativ bedömning)		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
60 min		
Ögats anatomi, fysiologi och sjukdomar 2 (T3)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid provet		
Instrument		
	Oftalmoskopi (Nivå 1)	10 min
	30 D lins papillbedömning (Nivå 1)	10 min
Synundersökningsmetodik 3 (T4)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får EJ ha bedömningsmallarna vid provet		
Synundersökning		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
60 min		
Synundersökning (Formativ bedömning)		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
Kontaktologi 1(T4)		
Betyg vid praktiska prov: U/G		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får ha med bedömningsmallarna vid provet		
	Tillpassning mjuka linser (Nivå 1)	
	riktad anamnes, inspektion med biomikroskop, lins utlämningsbar eller ej, överrefraktion	30 min
Kliniska färdigheter (formativ bedömning)		
Optimetrisk klinik 1 (T4)		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får EJ ha bedömningsmallarna vid bedömning		
Synundersökning (Formativ bedömning)		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
60 min		
Optimetrisk klinik 2 (T4)		
Formativ bedömning av kliniska färdigheter		
Studenten får EJ ha bedömningsmallarna vid bedömning		
Synundersökning (Formativ bedömning)		
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)		
60 min		

Bild 2: Översikt av praktiska prov vid optikerprogrammet T3-T4

Optikerprogrammets kurser för läsår 3 bygger på tidigare läsår. T5 har flera parallella kurser och bl a examensarbetskursen startar. Parallellt med denna kurs går de kliniska kurserna, i vilka studenterna fortsätter att utveckla sin kunskap och förståelse inom ämnesområdet optometri. Fokus vid de kliniska kurserna ligger på att utveckla sin analytiska förmåga samt att rekommendera korrekt åtgärd för den specifika patienten. Vad som är en korrekt åtgärd kan skilja sig mycket åt och vara alltifrån synhjälpmedel till återbesök efter behandling eller remiss till hälso- och sjukvården. Studenterna bedöms genom formativ bedömning för att kontinuerligt få feedback på sina

utvecklingsområden i syfte att nå kursens och examensordningens mål. Vidare tillpassar studenten kontaktlinser på ett flertal externa patienter som söker för nytillpassning, re-tillpassning eller kontroll vid vår mottagning. Studenterna får även lära sig om formfasta linser samt sklerala linser och dessa tillpassas på varandra. Se bild 3 för att se hur studenterna examineras på sina kliniska färdigheter under år 3.

<u>Kontaktologi 2 (T5)</u>	
Betyg vid praktiska prov: U/G/VG	
Formativ bedömning av kliniska färdigheter	
Studenten får EJ ha bedömningsmallarna vid provet	
1 Tillpassning (Nivå 2)	
Tillpassning utlämningsbara linser (H+V) - alla sorters linser	30 min
2 Bild spel Stabila	
Bedömning 10 hårda linser (presenteras på video)	20 min
Linsundersökning/Synundersökning (Formativ bedömning)	
Fullständig synundersökning/lins (enligt kvalitetsnormen)	
<u>Optometrisk klinik 3 (T6)</u>	
Formativ bedömning av kliniska färdigheter	
Studenten får EJ ha bedömningsmallarna vid bedömning	
Synundersökning	
Fullständig synundersökning (enligt kvalitetsnormen)	60 min

Bild 3: Översikt av praktiska prov vid optikerprogrammet T5-T6

Utmaningen som optikerprogrammet ser är svårigheten i att med formativ bedömning vara kalibrerad med resterande kollegor. Då detta arbetssätt är hyfsat nytt för oss och kollegor ibland byts ut så krävs det ett kontinuerligt arbete med detta, där all undervisande personal deltar för att kalibrera bedömningsgrunden. Dock är det viktigt att påpeka att vi alltid har konferens efter proven för att kalibrera våra bedömningar, och att vi alltid ser till att det är olika lärare som bedömer studenterna vid den kontinuerliga formativa bedömningen.

I tabell 4 och 5 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om måluppfyllelse.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Det framgick tydligt under intervjuerna att undervisning kopplad till bedömningsgrunden är välstrukturerad och ger studenter goda förutsättningar att kunna genomföra synundersökningar på egen hand samt remitterar patienter.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Logiskt uppbyggt program med tydlig progression. Kontinuerliga bedömningar och att kollegor kalibrerar sina bedömningar genom återkommande konferenser.
- Det är positivt att studenterna kommer igång med undersökningar tidigt under programmet och färdigheterna utvecklas under programmets 3 år.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara tillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att säkerställa följande:

- Att samtliga mål finns med i kursplaner – under intervjuerna nämndes det att arbetet med att skriva om kursplaner pågår. Det är viktigt att detta arbete fortsätter.
- Bedömargruppen har fått indikationer att det behövs mer handledartid vid externa patienter. Ett förslag är att ha en lärare närvarande under en hel synundersökning (det enda tillfället detta sker annars är under praktiska prov) för att lättare kunna upptäcka metodfel.
- Det är svårt att få svar på om studenterna är nöjda med sina praktiska färdigheter när de kommer ut i arbetslivet – vore bra om detta kunde ingå i Alumniundersökningar i framtiden.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt**

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål från optikerexamen:

Visa förmåga att göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd Excel fil med mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

På optikerprogrammet arbetas det kontinuerligt med kunskap och förståelse som inbegriper kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap inom tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom området samt orientering om aktuella forskningsfrågor. Inom optikerprogrammets alla kurser finns en progression i kunskap, förståelse och förmåga av relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna. På T1 och T2 har vi preklinisk undervisning (i preklinisk lärmiljö) där studenterna lär sig teori och praktisk tillämpning av metoder inom ämnesområdet optometri. Vidare finns det seminarium med etiska aspekter i både teori och i patientfall som tar upp etik och lika villkor med hjälp av fall. De mänskliga rättigheterna och lika vård talas det om i olika delar i kurserna under T1 och T2, liksom om FN:s hållbarhetsmål i ett optometriskt perspektiv. Under T2 får studenterna delta i ett Vision For All (VFA)- projekt där de hjälper till att rengöra och mäta upp insamlade glasögon som senare ska tas med på VFA:s resor till fattigare områden i världen. Även i samband med detta behandlas FN:s hållbarhetsmål.

Under T3-T6 löper optikerprogrammets kliniska kurser vilket inkluderar att ta emot externa patienter i programmets egen mottagning. Studenterna ska med beaktande av lika villkor, etiska aspekter och uppförandekod ta emot patienter och erbjuda dem vård på lika villkor. I anslutning till patientpass är det en patientgenomgång där man diskuterar fallpresentation, handläggning av patientfall, maktförhållande, lika villkor, etiska aspekter, analyser, bedömningar av patientfall, hållbar ögonvård samt vilka andra professioner som skulle kunna vara aktuella i handläggningen. Vidare träffar studenterna under KUM-Ö-dagarna regionens patienter som söker sig till ögonvård vid S:t Eriks Ögonsjukhus. Dessa dagar avslutas även de med en patientgenomgång där fall diskuteras utifrån behandling, handläggning, lika villkor, hållbarhetsaspekter inom ögonvård, etik samt lika vård. I sin kliniska exponering utgår studenterna från vetenskaplig grund vad gäller metodik, behandling och handläggning där mänskliga rättigheter, etik och lika villkor vägs in för en samlad bedömning. Ett exempel är att vi vid patientgenomgång har två individer med liknande patologisk status men där den ena har blivit rekommenderad en annan handläggning än den andra. Då diskuterar vi, ”varför är det så?” Det kan finnas helt vetenskapliga förklaringar till skillnaden, men är viktigt att lyfta för att tala om vård på lika villkor.

Alla kurser inom ämnesområdet har som nämnts en vetenskaplig strimma och under denna diskuteras bl a etik och vetenskap. Under det första året diskuteras vetenskaplighet, fakta, vetenskaplig granskning av fakta samt klinisk etik och forskningsetik. Här beskrivs och diskuteras även olika former av vetenskaplig kommunikation samt skillnaden mellan vetenskapliga och populärvetenskapliga publikationer. I den vetenskapliga strimman under T3 ligger fokus på att söka vetenskapliga publikationer utifrån angivna kriterier. Dessa publikationer diskuteras sedan i relation till kursspecifika frågeställningar. I den vetenskapliga strimman under T4 vidareutvecklas studentens förmåga till faktainsamling och artikelsökning. Här fokuseras särskilt på den vetenskapliga skrivprocessen och studenten sammanställer och resonerar kring hur vetenskapliga studier förhåller sig till varandra samt att tränas i att skriva en vetenskaplig diskussion. Under T5 och T6 löper den vetenskapliga strimman parallellt med examensarbetet där studenten fortsätter att fördjupa, kritisk analysera och reflektera över forskningsresultat och integrerar sina teoretiska och praktiska kunskaper i huvudområdet optometri med sina kunskaper i vetenskapsteori och forskningsmetodik genom att självständigt, eller i par, genomföra ett examensarbete i slutet av utbildningen.

Sammantaget ger programmet studenterna en god grund att stå på när det kommer till att utveckla en förmåga till att utveckla vetenskapliga, samhällsliga och etiska förhållningssätt med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna. Utmaningen i detta är att få studenterna att förstå att det är just detta som vi jobbar med under

patientgenomgångar, då det ibland är svårt att sätta etikett på det vi gör i samband med den praktiska delen. Detta är något som programmet behöver bli bättre på att tydliggöra i dessa forum.

I tabell 4 och nedanstående tabell 6 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om måluppfyllelse avseende studenternas värderingsförmåga och förhållningssätt.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
Jag känner mig väl förberedd för att arbeta inom det område jag har studerat vid KI (VT21: Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på)	3,2	5,2	5,3	5,0	4,8
- Samarbetsförmåga (VT21: samarbeta med andra)	3,3	5,3	5,5	5,6	5,2
- Kritiskt tänkande (VT21: kritiskt granska information)	3,1	5,1	5,4	5,1	4,7
- Arbeta evidensbaserat					5,0
- Samverka med andra professioner	2,7	4,5	4,8	4,7	4,6
- Följa kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet					4,7
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9
- Att arbeta med globala hälsofrågor (VT21: applicera globala hälsoperspektiv på olika frågor)	2,7	4,2	4,7	4,4	4,3
- Ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen					4,3
- Att bidra till en hållbar utveckling (VT21: främja hållbar utveckling)	2,8	4,2	4,9	4,5	4,4
Jag känner mig väl förberedd på att beakta nedanstående perspektiv i mitt kommande arbete/ yrke (VT21: Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav att verka för)					
- jämställdhet					5,0
- Jämlikt bemötande baserat på etnisk bakgrund, religion, social klass osv.)					5,3
- Genusperspektiv	3,7	5,7	3,5	5,0	
- Mångkulturella perspektiv	3,6	5,7	4,1	4,9	
- HBTQ-perspektiv (homosexualitet, bisexualitet, transidentitet och queer) (VT21: jämlika rättigheter ur ett HBTQIA+ -perspektiv (homosexualitet, bisexualitet, transidentitet, queer, intersexuell, asexuell, plus)	3,3	4,6	-	4,8	5,1
- Funktionsnedsättning-/ funktionsvariationsperspektiv (VT21: jämlikt bemötande av människor med funktionsvariationer)	3,0	4,8	5,1	5,0	5,1
- Etiska perspektiv (VT21: kunna hantera de etiska överväganden jag ställs inför)	3,3	5,2	5,3	5,2	4,8

Tabell 6. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingskala på 4 och resterande är en graderingskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

En kort reflektion av tabellen är att våra studenter känner sig väl förberedda på att beakta lika villkor ur flera perspektiv, vilket talar för att programmets arbete med dessa frågor verkar ha en genomsyrande effekt.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Programmet ger goda förutsättningar för måluppfyllelse - finns en tydlig förbättring de senaste åren enligt studentenkäterna (Tabell 6, del 2). Det jobbas aktivt med detta område.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Programmets redogörelse av denna bedömningsgrund är genomtänkt välskrivnen. Det ser ut att pågå en aktiv diskussion och progression i måluppfyllelse.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara tillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill däremot särskilt lyfta behovet att säkerställa följande:

- Att det finns kriterier för måluppfyllelse inom förhållningssätt.

Bedömningsgrund måluppfyllelse, lokalt mål

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – lokalt mål

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda lokala målen.

Mål

Efter utbildningen kunna redogöra för samt utöva modern medicinsk optometri i ett multidisciplinärt vårdnadsperspektiv (shared-care)

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd Excel fil med mappning av examensmål mot lärandemål i kursplaner, lärandeaktiviteter och examinationer. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Definitionerna av multidisciplinärt vårdnadsperspektiv/shared care respektive interprofessionell kompetens är i stora delar överlappande. Programmets redogörelse nedan upprepas därför under Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens.

Ett viktigt mål för optikerprogrammet är att våra studenter efter examen ska kunna och vilja tillämpa ett multidisciplinärt arbetssätt där optikern tillsammans med andra professioner sätter sin patient i centrum, för att ge hen bästa möjliga vård på rätt vårdnivå. Undervisning om handläggning av patientfall utifrån nationella riktlinjer om samverkan och enligt principer för *shared care*, sker av naturliga skäl främst i samband med VFU på kliniska kurser år 2 och 3. Inslag av interprofessionellt lärande (IPL), som är en viktig del i undervisningen om och utvecklande av kunskaper och insikter om *shared care*, återfinns även på T2 i form av KI:s ”IPL-dag”. Studenter från optikerprogrammet och andra nybörjarprogram jobbar då i multidisciplinära grupper med patientfall, där de lär sig att alla hälso- och sjukvårdsyrken har en viktig del i, under eller efter en patients insjuknade i patologiska tillstånd.

Under T3-T6 påbörjas optikerprogrammets kliniska kurser vilket inkluderar att ta emot externa patienter i programmets egen mottagning samt i KUM-Ö, den kliniska utbildningsmottagning som tar emot patienter i samverkan mellan KI, akutmottagningen på S:t Eriks Ögonsjukhus samt Retinamottagningen på samma sjukhus. Två gånger i veckan tar studenter i årskurs 2 och 3 på optikerprogrammet där emot sjukhusets patienter, tillsammans med studenter på magisterprogrammet i klinisk optometri, ögonsjuksköterskekursen och läkarprogrammet. Patienterna de möter har sökt akut eller har planerade besök. Studenterna tar hand om dem i grupp, de tar anamnes och gör lämpliga mätningar med utgångspunkt från patientens behov. Därefter presenterar studenterna fallet för den ansvarige läkaren, patienten kallas in och blir undersökt av läkaren tillsammans med studenterna. Alla undersökningsrum vid KUM-Ö har en modern digital utrustning som ger deltagarna möjlighet att se det som läkaren tittar på och diskutera detta. Studenterna handleds av KI:s lärare vid optikerprogrammet och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, som tillsammans ger vägledning för att ge patienten den bästa möjliga vården och omhändertagandet. Från sjukhuset är det två ST-läkare som tar emot patienter med studenterna, samt en specialistläkare som i sin tur tar emot egna patienter och handleder ST-läkarna.

Optikerstudenten får se sin del i omhändertagandet av patienter och hur vissa remitterade patienter tas emot och handläggs inom ögonsjukvården. Studenterna får även följa patienter post-operativt, vilket gör att de kan se resultatet av sin remiss och därefter får tillbaka patienten för uppföljning och eventuellt nytt synhjälpmedel. Sjukhuset hänvisar patienten tillbaka till optikern efter eller under behandling för att patienten ska få synhjälpmedel som kan ge bästa möjliga seende.

Studenterna tar emot ca 48 patienter på en förmiddag och dagen avslutas med en fallgenomgång av dagens patienter. Fall diskuteras då utifrån behandling, handläggning, lika villkor, hållbarhetsaspekter inom ögonvård, etik samt lika vård. I genomgången av fall diskuteras bl a vilka remissinstanser vi har vid olika patologiska tillstånd och vilka professioner som bör vara inblandande och varför. När studenterna senare examineras har de deltagit i, diskuterat och analyserat olika multidisciplinära handhavanden, och vet därför hur de tillsammans med andra professioner kan jobba tillsammans för att ge patienten bästa möjliga vård. Ett plus i sammanhanget är också att studenter från andra

professioner som deltar på KUM-Ö, samtidigt får en motsvarande förståelse för vad en optiker kan och hur vi kan jobba tillsammans med patientens vård.

Verksamheten vid KUM-Ö är tydligt interprofessionell och målet är att ha med några studenter från varje yrkesgrupp vid varje tillfälle. Detta är idag inte alltid görbart, men i linje med EFO Strategiplan 2030 tar CNS fr o m HT22 över kursansvar för ögonsjuksköterskekursen, vilket ger oss en större möjlighet att samköra flera olika utbildningsmoment tillsammans. Optikerprogrammen och CNS jobbar också aktivt inom KI för att uppmuntra fler program och kurser att låta sina studenter delta i KUM-Ö:s verksamhet.

I tabell 7 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningar om måluppfyllelse kring samverkan, samarbete och interprofessionell kompetens. Frågan om samverkan med andra professioner visar att studenterna genom åren värderat denna fråga stabilt kring 4,7. Detta tänker programmet att vi kan utveckla mer framöver genom att under kurserna tydligare tala om den samverkan som pågår och vikten av att kommunicera med andra aktörer inom ögonområdet. Det faktum att KUM-Ö introducerades först under VT20 gör också att vi har anledning att tro att kommande kullar kommer att känna sig bättre förberedda i detta avseende än tidigare studenter. En annan reflektion är att studenterna redan från 1OP13 känner sig väl förberedda på att "samarbeta med andra". Detta kan vara en konsekvens av att de under sina år på programmet övar på varandra och har varandra som bisittare i den kliniska patientmottagningen (peer learning).

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
# Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på					
- Samarbetsförmåga (VT21: samarbeta med andra)	3,3	5,3	5,5	5,6	5,2
- Samverka med andra professioner	2,7	4,5	4,8	4,7	4,6
- Arbeta i interprofessionella team					4,4
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9

Tabell 7. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet till stor del uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Utbildningens placering i anslutning till St Eriks och andra patientmottagningar underlättar "shared care" och gör det till en naturlig del av arbetet och studierna.
- I självvärderingen var det dock svårt att få en uppfattning på exakt antal patienter som varje student kommer i kontakt med, både som "ansvarig" och "bisittare".

Först under intervjuerna kunde bedömargruppen få en inblick och dra slutsatsen att patientantal är rimligt.

- Det finns en risk att programutvecklingen går för mycket åt det medicinska behandlingshållet och man glömmer bort eller ger för lite uppmärksamhet åt optometrins kärna; att mäta och korrigera nedsatt syn.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Fantastiskt att utbildningen ligger ihop med ett sjukhus så studenten får se “hela ögonvårdkedjan” och sedan fallgenomgång. Studenterna får öva praktiskt i en kontext som genomsyras av multidisciplinärt vårdnadsperspektiv.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också inte vara tillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande:

- Att praktik på ögonklinik på annan ort rekommenderas för att ge en annan dimension på arbete inom ögonsjukvård (inte bara St Eriks) - därefter arrangera ett gemensamt seminarium där studenterna sedan får ge en redovisning av sina erfarenheter på andra kliniker.
- I självvärderingen saknas koppling till Optikerförbundets mål och vision om just “shared care”.

2.2 Bedömningsgrund Lika villkor

Att integrera lika villkor i samtliga utbildningsnivåer utgör en självklar del i hur KI ska arbeta utifrån gällande lagar och förordningar. Målet med KI:s utbildningar är som uttrycks i Strategi 2030: ”Det ska säkerställas att utbildningarna ger den kunskap om kön, makt och lika villkor som krävs för att ge förutsättningar för jämlik vård och omsorg”.

Lika villkor är ett paraplybegrepp för KI:s arbete för att främja lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, samt för att motverka all form av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och exkludering. Lika villkorsområdet inkluderar de sju diskrimineringsgrunder som fastställs i diskrimineringslagen (2008:567): kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning samt ålder. Därtill inkluderas även området socioekonomisk bakgrund i lika villkorsarbetet. Breddat deltagande, dvs studenternas möjligheter att klara av sina studier oavsett sin bakgrund och sina förutsättningar, är även den del av lika villkorsarbetet.

Integreringen av lika villkor i KI:s utbildningar ska ske på tre nivåer:

- Innehåll – som innebär att lika villkor är ett kunskapsområde som lärs ut och examineras.

- Genomförande – som innebär att lika villkor präglar pedagogiken så att undervisningen blir inkluderande och tillgänglig.
- Utformning – som innebär att det finns en struktur för hur och var lika villkor ska integreras, samt att det finns progression.

Bedömningsgrund Lika villkor

Lika villkorsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet har som utgångspunkt att paraplybegreppet lika villkor ska genomsyra programmets förhållningssätt. Här satsade vi initialt på att utbilda, diskutera och problematisera lika villkor med medarbetarna för att vi initialt skulle bli medvetna och självreflekterande kring hur vi agerar, reagera och uppfattas. Detta har gett oss en självsäkerhet i att våga diskutera samt bemöta detta ämne med studenterna under teoretisk undervisning, praktisk färdighetsträning samt under VFU. Optikerprogrammet anser att det är viktigt att lika villkor vågar bemötas och utmanas på plats i realtid för att få en genomsyrande effekt och det upplever vi att vi gör i den kontinuerliga dialogen med och mellan studenter och patienter. Vidare har vi även riktad undervisning i form av ett obligatoriskt seminarium för våra 1:or i dagsläget. Till HT22 kommer vi att utöka detta och ha två gemensamma eftermiddagar per läsår med alla årskurser samt magisterprogrammet, där vi ska diskutera lika villkor, etik och hållbar utveckling och ha olika aktiviteter. Vidare tas lika villkor upp genom olika aktiviteter med alla nya studenter på programmets första dag, för att redan initialt medvetandegöra och ge mandat till alla studenter att diskutera, problematisera samt att våga ge oss lärare feedback när vi inte gör som vi lär ut.

Sedan många år har vi också en handlingsplan för hur vi ska hantera diskriminering, sexuella trakasserier och hot och våld i kliniken i samband med VFU. Denna förmedlas till alla studenter så att vi har en likformig förståelse om hur vi ska agera i dessa situationer.

KI uppmanar till att lika villkor ska integreras på tre nivåer i utbildningarna och det har optikerprogrammet gjort på följande sätt:

Innehåll: Vi har utbildat personal vid EFO för att vi ska kunna utbilda studenter och programmet ska få ett förhållningssätt som genomsyras av lika villkor.

Genomförande: Optikerprogrammet är i uppstarten med detta och har som mål att utveckla det, idag gör vi följande: Vid uppstart för 1:or tar vi upp lika villkor, vid den första kursen i T1 tar vi upp etik och i T2 har vi ett etik- och lika villkorsseminarium. Som nämnts kommer vi också att utöka detta och ha en gemensam eftermiddag per termin med alla årskurser samt magisterprogrammet där vi ska diskutera lika villkor, etik och hållbar utveckling med olika aktiviteter.

Vidare publiceras alla våra föreläsningar på Canvas där det även finns mycket stöttande material för respektive kurs. Exempel på material är videofilmer över praktisk färdighetsträning, manualer för instrument, övningsquiz samt vid möjlighet inspelade föreläsningar för att studenten vid behov ska kunna ta del av dem igen. Vi använder oss också av olika lärandeaktiviteter för att stimulera studenternas olika lärostilar. Exempel på lärandeaktiviteter är föreläsningar, seminarium, grupparbeten, färdighetsträning, VFU och reflektionsseminarium. På optikerprogrammet är vi mycket vana att anpassa

undervisningen för studenter med särskilda behov och vi för då en kontinuerlig dialog med studenten för att få allt att fungera i realtid men också skapa förutsättningar i kommande yrkesliv. Ett exempel på detta är att vi på programmet har en student med särskilda behov som när vi anpassat också sett till att hen får vara med och tycka till och se vad för slags anpassning som även skulle fungera ute i yrkeslivet efter avslutad utbildning.

Utformning: Optikerprogrammet anser att det är viktigt att frågor som rör lika villkor vågar bemötas och utmanas på plats i realtid för att få en genomsyrande effekt och det upplever vi att vi gör i den kontinuerliga dialogen med och mellan studenter och patienter. Ett exempel är att om en student/lärare uttrycker sig stereotypiskt vid undervisning så går vi in och diskuterar hur man kunde uttryckt sig annorlunda och vilken konsekvens det man förmedlat får för olika mottagare. Genom att vi på ett öppet sätt talar om detta så har vi sett att studenterna tar ett ansvar i att hjälpa oss och varandra med att medvetandegöra när det blir fel, för fel har vi som utgångspunkt att det kommer bli.

Tabell 8 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningar om lika villkor.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
Jag känner mig väl förberedd på att beakta nedanstående perspektiv i mitt kommande arbete/ yrke (VT21: jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav att verka för)					
- jämställdhet					5,0
- Jämlikt bemötande baserat på etnisk bakgrund, religion, social klass osv.)					5,3
- Genusperspektiv	3,7	5,7	3,5	5,0	
- Mångkulturella perspektiv	3,6	5,7	4,1	4,9	
- HBTQ-perspektiv (homosexualitet, bisexualitet, transidentitet och queer) (VT21: jämlika rättigheter ur ett HBTQIA+ -perspektiv (homosexualitet, bisexualitet, transidentitet, queer, intersexuell, asexuell, plus)	3,3	4,6	-	4,8	5,1
- Funktionsnedsättning-/ funktionsvariationsperspektiv (VT21: jämlikt bemötande av människor med funktionsvariationer)	3,0	4,8	5,1	5,0	5,1
- Etiska perspektiv (VT21: kunna hantera de etiska överväganden jag ställs inför)	3,3	5,2	5,3	5,2	4,8

Tabell 8. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan 1OP13.

En kort reflektion kring tabellen är att personalen vid EFO gör ett fint jobb i att förmedla det vi förkovrat oss i kring lika villkor, makt, etik och genusperspektivet, då studenterna känner sig väl förberedda inför kommande krav i arbetslivet.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Programmet har tydliga “lika villkor”- moment. Detta är något som framgick under intervjuerna också, även utifrån studenternas svar på enkäten.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Finns en tydlig handlingsplan för personal och studenter – med tydliga planer på uppföljning.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppens åsikt är att programmet redan arbetar med ständigt förbättringsarbete och uppmanas att fortsätta med detta.

2.3 Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Högskolorna ska i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Utbildning som bedrivs vid KI ska syfta till att bidra till en förbättrad hälsa för alla vilket är en viktig förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Det är av särskild betydelse att utbildningsverksamheten belyser sambandet mellan hälsa, socioekonomiska faktorer och mänsklig miljöpåverkan. I enlighet med KI:s klimatstrategi ska det till 2024 finnas lärandemål i kurser på samtliga program på grundnivå och avancerad nivå som innebär att studenter får kunskaper och färdigheter om klimat och hållbar utveckling.

Studenter som examineras från KI ska under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s globala mål. Det kräver att lärarna har god kunskap inom området. Lärarna behöver undervisa om målen och de underliggande utmaningarna. Studenterna bör också utmanas att utveckla en förmåga

att skapa visioner, använda ett kritiskt tänkande, reflektera över sin egen roll för samhällsutvecklingen, tillämpa systemtänkande, skapa partnerskap och vara beredda att agera.

Bedömningsgrund Hållbar utveckling

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande att studenten under sin utbildning ha arbetat med frågeställningar relaterade till hållbar utveckling och FN:s Globala mål.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet arbetar med att kompetensutveckla medarbetare och ämnet hållbar utveckling finns med som en punkt under medarbetarnas uppstartsvecka HT22. Medarbetarna uppmanas att gå KI:s webbutbildning kring hållbar utveckling under VT22 för att vi gemensamt ska kunna diskutera detta ämne under uppstartsveckan. Vidare har vi lagt in ett hållbarhetsmål för vissa kurser under HT22 och tanken är att under nästa läsår ha en gemensam aktivitet med alla grund- samt magisterstudenter med ett obligatoriskt seminarium där vi diskuterar hållbar utveckling, etik och lika villkor. Där kommer då bli FN:s globala mål att tas upp ur olika aspekter. Optikerprogrammets reflektion är att detta är en långsiktig process där vi endast är i starten och det förväntas ta tid innan vi har implementerat hållbarhetsfrågorna i kursplaner med bra lärandeaktiviteter och examination och utbildad undervisande personal så att arbetet blir tydligt för både personal och studenter.

Optikerprogrammet och studenter på T2 hjälper till med glasögon till den ideella organisationen Vision For All (VFA). VFA vill göra det möjligt för människor som är i behov av glasögon att studera och arbeta. VFA reser till låg- och lägre medelinkomstländer för att hjälpa människor som inte har möjlighet att betala för en synundersökning eller skaffa sig glasögon. På optikerprogrammet tar vi emot insamlade glasögon som studenterna sorterar, rengör, mäter upp och paketerar. Vi har normalt sett (bortsett från under pandemin) ett par studenter varje år som reser med och utför synundersökningar tillsammans med VFA. Med sig har de resväskor fyllda med glasögon som de mätt upp. I denna lärandeaktivitet ingår det även att reflektera kring hållbar utveckling lokalt och globalt i relation till FN:s globala mål. Studenterna har även en inlämningsuppgift om hållbar utveckling under T2.

I kliniken jobbar vi för en hållbar utveckling genom att minimera antalet studentutskrifter och istället tillhandahålla dokument elektroniskt, ha digital journalföring samt ha sammanlänkade digitala program vid alla klinikdatorer. Vidare jobbar vi med att sätta rutiner för hygien, rengöring och avstängning av instrumenten för att gemensamt spara på el och onödigt resursslöseri. Vidare jobbar vi med hållbar utveckling genom att utbilda studenterna i shared care-handläggning av patologiskt tillstånd i ögonen, samt att studenten får information om vårdplaner och samhällskostnader kopplade till vård. Optikerprogrammet levererar optiker som i sin tur möjliggör seende genom synhjälpmedel eller tidig upptäck av patologiskt tillstånd, så att personer ska ha kvar synen så länge som möjligt under sitt liv. Långsiktigt betyder det att fler personer potentiellt kan vara arbetsföra längre och på så sätt bidra till social välfärd.

Programmets scheman är vidare planerade för att minimera onödiga resor för studenterna till och från skolan (detta tack vare pandemin). Där vi ser att det ur ett pedagogiskt perspektiv går minst lika bra att ha digitala föreläsningar utnyttjar vi det, eftersom vi har en stor andel studenter som bor utanför Stockholm och pendlar.

Tabell 9 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om hållbar utveckling.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
Jag känner mig väl förberedd för att arbeta inom det område jag har studerat vid KI (VT21 Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på)	3,2	5,2	5,3	5,0	4,8
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9
- Att arbeta med globala hälsofrågor (VT21 applicera globala hälsoperspektiv på olika frågor)	2,7	4,2	4,7	4,4	4,3
- Ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen					4,3
- Att bidra till en hållbar utveckling (VT21 främja hållbar utveckling)	2,8	4,2	4,9	4,5	4,4

Tabell 9. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan IOP13.

En reflektion är att studenternas värdering legat ganska oförändrad de senaste åren utan någon trend på ökad värdering. Optikerprogrammet tänker att det kan handla om att vi behöver satsa på mer kunskap, i första hand på personalens kompetens, för att frågor om hållbar utveckling ska kunna genomsyra programmet. Vidare kan det ha att göra med det faktum att det är svårt att få in mer om hållbar utveckling i programmet, utan att samtidigt behöva tumma på andra ämneskunskaper.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till stor del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Det finns en medveten satsning som pågår på programmet och dessutom har ju pandemin bidragit till mindre resande.
- Avseende "shared care" perspektivet ser man positivt på de olika rollerna på kollegor som ett sätt att spara på "onödig vård" genom att effektivisering av exempelvis remittering.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Att medarbetarna får kompetensutveckling inom området och att hållbarhetsmålen är inskrivna i flera av kursplanerna.
- Att man har hittat samarbetspartners som exempelvis VFA och att studenterna exponeras för FN:s globala mål redan under årskurs 1 (med fortsättning under hela programmet).

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill dock lyfta behovet att utveckla följande:

- Att lägga ännu mer tid på FN:s globala mål samt lyfta optikerns roll i världshälsan.

2.4 Bedömningsgrund Uppföljning, åtgärder och återkoppling

För att säkerställa att en utbildning har hög kvalitet på både kort och lång sikt krävs uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och resultat. Det handlar således om hur uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner i det systematiska kvalitetsarbetet på utbildningsnivå, på ett systematiskt sätt bidrar till att säkra och utveckla kvaliteten i den granskade utbildningen. Självvärderingen ska redogöra för hur utbildningens olika delar kontinuerligt följs upp och hur resultaten tas omhand. Ett led i omhändertagandet av resultat från uppföljningar är att informera om eventuella åtgärder och förändringar till berörda parter så som lärare, handledare och studenter i syfte att stärka kvalitetsarbetet och ett kontinuerligt lärande.

I bedömningsgrunden uppföljning, åtgärder och återkoppling ingår också hur ansvariga för programmet arbetar med genomströmning. Programmet ska därför beskriva hur man analyserar genomströmningen i programmet och de avhopp som sker. Programmet ska även redogöra för vilka åtgärder som vidtas och vilket stöd som ges, vid behov, för att skapa förutsättningar för studenten att genomföra utbildningen inom utsatt tid.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Programmet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Programmets redogörelse ska ha omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Redogörelse på KI övergripande nivå

Kvalitetssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå löper i årscykler där vissa komponenter ingår varje år medan andra genomförs med längre intervall. Systemet medger därmed även flexibilitet i frågeformuleringar, teman och prioriteringar mellan åren. Sammantaget säkerställer systemets komponenter för kvalitetssäkringsrutiner, regelverk, uppföljningar, granskningar, återkoppling och förbättring, ständiga förbättringar av utbildningarna. För att förbättra och utveckla utbildningarna följs utbildningsuppdraget på institutionerna upp årligen.

Återrapporteringen bildar underlag för utveckling och säkerställer att KI:s utbildningsverksamhet håller hög kvalitet. Återrapporteringen består av ett antal frågeställningarna inom ett strategiskt urval av de områden som KU identifierar som viktiga för utbildningens kvalitet. Frågeställningarna varierar mellan åren och över tid kan nya områden tillkomma. Syftet med frågeställningarna är att stimulera kvalitetsutvecklingsprocessen lokalt samt att ge KI:s ledning underlag för att följa upp, utveckla och kvalitetssäkra KI:s utbildningsverksamhet.

Återrapporteringen av utbildningsuppdraget kompletteras med kvalitetsplaner på institutionsnivå respektive programnivå enligt fastställda mallar vilket är ett verktyg för kvalitetsutvecklingen på respektive nivå.

För att tydliggöra vad programansvarig nämnd förväntar sig från kursansvarig institution när det gäller genomförande och kvalitetsutveckling av kurs ska kursuppdrag inom utbildningsprogram upprättas. Efter varje kurstillfälle ska kursansvarig institution genomföra en avslutande kursvärdering. Baserat på kursvärderingens resultat ska kursansvarig lärare genomföra en kursanalys.

Upplevd kvalitet – Återkommande undersökningar

- Nybörjarenkät, genomförs vartannat år bland studenter som precis påbörjar sina studier på något av KI:s utbildningsprogram
- Kursvärderingar, ska bestå av fem obligatoriska frågor vilket ger en möjlighet att följa kvalitetsutvecklingen över tid samt göra jämförelser mellan olika kurser och program.
- VFU-enkät, mäter studenters upplevelse av lärandemiljön, handledning och arbete med patienter (klienter i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i hälso- och sjukvården.
- Studentbarometern, genomförs vart fjärde år genom fokusgruppsintervjuer. Syftet är att ge en strategisk vägledning för att bygga studenternas engagemang i studier och för KI.
- Examensenkät, skickas till alla programstudenter i samband med avslutad utbildning.
- Alumnundersökning, Genomförs vart fjärde år bland alumner som tagit examen från utbildningsprogram tre år tidigare.
- Avnämningarundersökning, genomförs av programmen vart fjärde år. Syftet är att undersöka om KI:s utbildningsprogram motsvarar arbetsmarknadens behov, dvs de nyutexaminerade har utvecklat användbara kompetenser.
- Lika villkors-undersökning, planeras från 2022, syftet är att mäta studenternas upplevelse av risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling för att få underlag för att följa upp och utvärdera KI:s arbete med att förebygga diskriminering och verka för en inkluderande och god arbetsmiljö för studenter.

Kollegial granskning och lärande

- Utöver egna analyser är kollegial granskning och lärande en viktig komponent i förbättrings- och utvecklingsarbetet. Kollegial granskning och lärande kring kvalitetsplaner genomförs varje vår.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet arbetar löpande med utvärderingar och uppföljning för att säkerställa att utbildningsplanens och kursernas mål uppnås. Det underlag som ovan redogjorts för på KI-övergripande nivå, används som underlag i detta arbete. Förutom en löpande analys och revidering av programmets enskilda kurser, görs årligen en uppföljning på programnivå, i samband med framtagandet av programmets kvalitetsplan. I kvalitetsplanen görs en sammanfattande analys utifrån det underlag som finns från det gångna året, slutsatser dras om prioriterade förbättringsområden och mål, och allt mynnar ur i en aktivitetsplan för kommande verksamhetsår. Inom EFO jobbar vi med programmets aktivitetsplaner som en del i EFO Strategiplan 2030. Det innebär att kvalitetsplanens aktiviteter för ökad utbildningskvalitet, ska vara väl integrerade i enhetens övriga kvalitetsarbete för att nå verksamhetens övergripande mål i form av stärkt forskningsanknytning och en säkrad framtid för programmen. Nedan kommenteras i korthet några av de andra verktyg som presenterats ovan.

Kursvärderingsenkät och kursanalys

Kursvärderingarna är ett viktigt verktyg för feedback till programmet, men också för att kunna jämföra kurser över tid. Optikerprogrammet har ett rutindokument samt en mall för kursvärderingar och kursanalyser vid programmet. Utifrån en analys av svaren i kursvärderingen skriver kursansvariga och examinator en kursanalys. I denna tas upp vilka förändringar som skett sedan föregående kurstillfälle, hur studenterna givits möjlighet till inflytande, kursens styrkor och förbättringsområden, kursansvarigs reflektioner av kursen och studenternas resultat, en beskrivning och analys strukturerad utifrån fyra aspekter av utbildningskvalitet (se nedan) samt inte minst kursansvarigs slutsatser och förslag till förbättringar för kommande kurs. De fyra aspekterna av utbildningskvalitet, kring vilka kursansvarigs reflektioner kretsar, är a) Utbildningens användbarhet i arbetslivet, dess kliniska förankring samt lärarledd tid och lärarnas kompetens, b) Ändamålsenlig undervisning samt målanpassad och rättssäker examination, c) Generella färdigheter och förhållningssätt, d) Forskningsanknytning. Kursanalysen presenteras i programrådet där den diskuteras med bl a student-representanterna, och efter fastställande publiceras den på den öppna kurswebben. Liksom många andra program ser vi tyvärr en sjunkande svarsfrekvens på kursvärderingsenkäterna. Detta är djupt oroande eftersom det blir svårt att använda resultatet om svarsunderlaget är för litet (se även Studentinflytande).

Examensenkäten

Optikerprogrammet brukar under den sista veckan av programmet bjuda in sistaårsstudenterna till en diskussion kring hur de upplevt sin tid på programmet. I samband med detta uppmanas studenterna att fylla i examensenkäten. Resultatet publiceras sedan (utan fritextsvar) på programmets webbsida samt kommuniceras med programmets studenter.

Avnämarenkät

Optikerprogrammet utförde senast en avnämarenkät 2017, där utmaningen var att få avnämare att svara på enkäten. En avnämarenkät kommer att ske HT22, efter att den blivit framflyttad pga den arbetsbelastning som pandemin innebar. Den utvärdering som görs HT22 kommer dock inte att spegla den nya utbildningsplanen 1OP19, eftersom den första kullen från den tar sin examen VT22.

På det stora hela upplever vi att vi har tillgång till ett omfattande underlag för uppföljning av vår utbildnings kvalitet. Vi saknar dock en alumnienkät och avser att,

om KI:s planerade centrala utskick av detta dröjer, göra en egen enkät med start HT23, då två kullar av studenter har genomgått programmet enligt den nya utbildningsplanen.

Inför HT22 avser optikerprogrammet att börja implementera ett strategiskt arbetssätt där mappning av alla kursers mål gentemot utbildningsplanen och andra kursplaners mål ska göras löpande för att säkerställa en hög kvalitet av programmet. I denna mappning kommer det ingå att identifiera lärandeaktiviteter samt examinationsform för att säkerställa en röd tråd och progression i dessa delar.

Genomströmning

Studenternas genomströmning på optikerprogrammet analyseras i dagsläget via en muntlig eller skriftlig dialog med studenten, där vi noterar vad som fick studenten att avsluta utbildningen. Utmaningen är här att vissa studenter lämnar programmet utan att meddela det och ibland väljer att sedan inte heller svara på meddelanden. För att få en tillförlitlig analys av detta behöver hanteringen ses över och ett kvalitativt arbetssätt skapas. En kort enkät skulle kunna sändas till alla som valt att avsluta sin utbildning och det skulle kunna ske i samarbete med studievägledaren. Genom vårt sätt hittills har vi sett att studenter väljer att avsluta sin utbildning pga att det var fel utbildning för dem, de kom in på något annat som de hellre ville göra, det var en ekonomisk fråga, de hade svårt med motivationen eller de hade andra privata omständigheter.

Programmet gör i tabell 10 en jämförelse mellan antalet registrerade på T1 och antalet utfärdade examen efter tre år. Dock speglar detta inte endast den antagna kullen då det kan ske avhopp ”från” och återupptag ”till” kullen. Över tid ger statistiken dock ändå en fingervisning av hur det ser ut. För att i slutändan kunna leverera ett antal optiker i linje med vårt uppdrag, trots att många studenter lämnar programmet under det första året, gör vi alltid ett stort överintag. Jämfört med antalet budgeterade platser på programmet (planeringstalet) är genomströmningen mycket god, men självklart skulle vi föredra att vi kunde ta in lite färre studenter till T1 och istället behålla dessa programmet ut. En mer utvecklad tabell med data per termin, kommer att tas fram inför HT22 och sedan löpande uppdateras, och den tabellen kommer framöver att utgöra ett underlag i programmets analys av utbildningskvalitet i kvalitetsplanen.

Programtillfälle					Utexaminerade per slutår			
Utb plan	Startår	Slutår	Planeringstal T1 (startår)	Registrerade T1 (startår)	Antal utfärdade optiker-examen kalenderår (slutår)	Andel av planeringstal T1 på detta program-tillfälle	Andel av antal registrerade T1 på detta program-tillfälle	
1OP13	HT13	VT16	45	54	34	0,76	0,63	
1OP13	HT14	VT17	45	54	43	0,96	0,80	
1OP13	HT15	VT18	45	56	51	1,13	0,91	
1OP13	HT16	VT19	45	56	42	0,93	0,75	
1OP13	HT17	VT20	45	61	47	1,04	0,77	
1OP13	HT18	VT21	48	61	44	0,92	0,72	
			273	342	261	0,96	0,76	

Tabell 10. Antal utfärdade examen i förhållande till dels antal platser på programmet, dels antal registrerade studenter tre år tidigare

Det vi för tillfället ser som utmaningar när det gäller att få studenterna att slutföra sin utbildning inom utsatt tid, handlar om stresshantering, studieteknik och psykisk hälsa.

Vi upplever att det finns många studenter som mår dåligt av olika orsaker som gör det svårt för dem att fokusera och klara tentor på utsatt tid. Det optikerprogrammet gör är att redan tidigt på programmet informera vid flera olika tillfällen om Studenthälsan och språkverkstaden samt att vi har skapat ett schema utifrån tankar om en hållbar arbetsmiljö för studenterna. Programmet har också sett en svårighet för många studenter att extrahera information från skriven text till att skriva svar på specifika tentafrågor; studenten skriver ofta istället allt den kan och överläter åt den rättande läraren att ur det hitta de relevanta svaren. Vi har valt att lyfta frågan i Utbildningsnämnden CNS och i samarbete med språkverkstaden tar programmet inför HT22 fram extra insatser för att träna våra studenter på det som behövs.

Studenter som missar en tenta eller inte blir godkända erbjuds alltid ett omtentatillfälle, och även för obligatoriska utbildningsinslag erbjuds alltid ytterligare tillfällen eller ersättningsuppgifter. I samband med nedläggningen av den tidigare utbildningsplanen IOP13 gavs 3-4 tillfällen för omexamination på samtliga kurser, och för kurser på tidiga terminer gavs i praktiken fler tillfällen än så. Studenter som vill öva extra på praktiska moment eller instrument, har under terminerna fri tillgång till optikerprogrammets lokaler, alla dagar i veckan, från tidig morgon till sen kväll med undantag för schemalagd tid.

Tabell 11 visar bl a ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om uppföljning, åtgärd och återkoppling.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
- Jag fick regelbundet användbar återkoppling på mina;					
# examinationsresultat (VT21: Examinationsresultat (skriftliga examinationer, OSCE etc.))	3,2	4,9	4,7	4,8	4,5
# Teoretiska inslag (grupparbeten, seminarier, muntliga redovisningar/presentationer etc.)					3,9
# Praktiska/kliniska inslag (exempelvis VFU, interprofessionellt lärande, observationer, KTC-träning)					4,4
# Övriga studierelaterade prestationer	2,9	4,4	4,7	4,8	
# Det fanns en tydlig röd tråd från lärandemål till examination i utbildningen	3,1	4,6	4,9	4,5	4,6
# Utbildningen var utformad med en tydlig progression (dvs. innehållet breddades och fördjupades under utbildningens gång)	3,4	4,6	4,9	4,5	5,0
- Jag uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet	3,3	5,0	5,3	4,5	4,8
- VT21: Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser					3,9
# En variation av undervisningsmetoder användes under utbildningen på ett sätt som stimulerade mig att vara aktiv i mitt lärande (t.ex. föreläsningar, seminarier, praktisk färdighetsträning, e-lärande)	3,0	4,9	5,1	5,1	4,5
- Undervisningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande (VT21: Utbildningens utformning uppmuntrade till självständighet i mitt lärande)	3,1	4,8	5,3	4,9	4,6
- Jag fick vägledning och stöd från lärare eller handledare i mitt lärande	3,2	4,8	5,3	4,9	4,0
- Kriterier för bedömning av examinationer framgick på förhand	3,5	4,8	5,1	4,8	4,5

Tabell 11. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande år en graderingskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan IOP13.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till viss del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Det pågår ett aktivt arbete med att inhämta synpunkter som underlag för programutveckling och det finns flera tillfällen att fånga upp områden som behöver ändras. Dock saknas återkoppling till samtliga studenter efter avslutad kurs – finns endast vid kursuppstart enligt intervjuerna.
- Bedömargruppen har svårt att se hur stor genomströmningen verkligen är då tabellerna inte redovisar antalet studenter som gör avhopp under de första kursveckorna, utan endast de som är kvar i slutet på termin 1. Vi gör bedömningen utifrån tabellerna att genomströmningen är hög men detta är i kontrast till programmets redovisning.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Pågår en löpande analys genom regelbundna undersökningar.
- Studenthälsan och språkverkstaden är inblandade i åtgärder för att säkerställa studenternas välbefinnande.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också inte vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att säkerställa följande:

- Att kursstudenter får återkoppling om planerade åtgärden efter kurslut – det framgick att tillgång till denna information saknas i nuläget. Det kan bero på att lokaler saknas för detta ändamål, alternativt att studenter inte vet när och var de skall leta efter kursvärderingar som tagits upp i programrådet.
- Att tydliggöra programinnehåll och krav innan studenterna söker in till programmet för att minimera avhopp. Vet blivande studenter vad som förväntas av dem under utbildningen (avsikts/förväntningsförklaring)?

- Att studenter ges tydligare information om när omtentor erbjuds samt hur många som ges på varje kurs (per termin och under ett helt läsår.)
- Att studenterna får realistiska möjligheter att kunna avsluta en kurs och inte behöva vänta ett helt år att skriva en andra omtentamen - detta är något som stressar studenter och öka risken för avhopp.
- Att kommande avnämningundersökning undersöker att KI:s nuvarande utbildningsprogram verkligen motsvarar arbetsmarknadens behov.

3 Bedömningsområde: Studentperspektiv

3.1 Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studentperspektivet handlar om det faktiska studentinflytandet i utbildningen, både formellt och informellt. Det formella inflytandet innebär bland annat studentens representation inom olika organ och plattformar. Det är relevant hur studenten deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning av frågor som rör utbildningen samt hur informationskanalerna ser ut för att nå ut till studenterna så att de kan ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen.

Studentinflytandet handlar också om det individuella inflytandet, det som är mer informellt och som rör den enskilda studenten, t.ex. hur arbetet ser ut för att studenten ska kunna ta aktiv del i att utveckla sin utbildning och sina lärandeprocesser. Programmet ska redogöra för studenternas möjlighet att medverka i utbildningens kvalitetsarbete och i utvecklingen av utbildningen, samt beskriva vilka informationskanaler som finns för att ta till vara studenternas synpunkter.

Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Programmets redogörelse ska ha omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Redogörelse på KI övergripande nivå

Studenterna är medaktörer i universitetets verksamhet och har därigenom också ett medansvar i att påverka och utveckla utbildningen. För att studentinflytandet ska förverkligas krävs att studenterna tar en aktiv och engagerad roll både som individer och som ett kollektiv. En förutsättning för detta är att studenternas synpunkter, åsikter och förslag efterfrågas och bemöts med respekt. KI har ett ansvar för att praktiskt underlätta och på andra sätt uppmuntra och medverka till att studenterna engagerar sig i utvecklingsarbetet.

Prorektor har ansvar för det formella studentinflytandet, dvs. studenternas rätt att vara representerade vid beredning och beslut som rör utbildning eller studenternas situation. Prorektor träffar, tillsammans med universitetsdirektören, regelbundet studentkårernas presidier för informationsutbyte och samråd. Vid dessa möten diskuteras hur studentinflytandet och samverkan med studentkåren fungerar formellt och i praktiken. För att skapa en god studiemiljö förutsätts att studenternas synpunkter på utbildningen och studiemiljön tillvaratas. Vicerektor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå träffar regelbundet representanter för studentkårerna för informationsutbyte och samråd i dessa frågor.

För att säkerställa att studentinflytandet förverkligas på alla nivåer träffas årligen en överenskommelse mellan KI och studentkårerna om hur studentinflytandet ska säkras i de organ som hanterar frågor som rör utbildning eller studenternas situation. Studentkårerna ansvarar för att platserna fördelas mellan kårerna, att genomföra val/utse studentrepresentanter samt att ett jämställdhetsperspektiv beaktas. De

studentrepresentanter som utses representerar alla studenter oavsett utbildningsnivå, programtillhörighet eller kårmedlemskap.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet jobbar mycket med att förhållningssätt där vi aktivt uppmuntrar till synpunkter, åsikter och förslag dvs det informella studentinflytandet. För att kunna hantera detta på ett respektfullt sätt för våra studenter behöver undervisande personal vara rustade med verktyg. Programmet jobbar därför proaktivt i personalgruppen med att t ex kontinuerligt lyfta frågorna om lika villkor eller psykisk hälsa, och gruppen reflekterar tillsammans kring frågorna för att bli medvetna om hur vi som undervisande personal reagerar, agerar och svarar. Vidare jobbar vi med feedback och andra modeller för att undervisande lärare ska vara rustade att bemöta, uppmuntra, utmana och efterfråga feedback från studenterna. Vi anser att det är viktigt att det finns ett öppet, självreflekterande förhållningssätt och en stor medvetenhet kring stereotypa föreställningar för att kunna möta våra studenter på ett öppet och välkomnade sätt. I och med de diskussioner som vi har med studenterna om lika villkor skapar vi tillsammans en plattform och ram för hur vi talar om saker och vikten av att lyfta det man funderar på. Som ett exempel på detta har vi haft studenter som kommit till oss då de känt sig orättvist behandlade och efter samtal har vi löst detta och byggt en stark känsla av att dialog fungerar som ett redskap för att åstadkomma förändring. Vi vill att våra studenter ska utveckla känslan av att alla har ett ansvar och kan påverka sin framtid genom att ta ansvar för sina känslor och framföra dem på ett konstruktivt sätt för förändring.

De formella vägarna för studentinflytande är i vårt fall optikerprogrammets programråd (PR) och i viss mån institutionens utbildningsnämnd (UN CNS) som dock har delegerat de flesta beslut som specifikt gäller programmet till programrådet. Programrådet är ett beredande organ under UN CNS och ska fungera som ett stöd till programdirektor. Forumet arbetar med programmets innehåll, upplägg, utvärdering och utveckling (inkl. den årliga kvalitetsplanen inkl. aktivitetsplan), kursplanerevideringar och andra programspecifika frågor. Programrådet har ett särskilt ansvar för att följa upp samtliga kursanalyser inom programmet och diskuterar dessa innan de publiceras.

Vi har 3-4 programrådsmöten per termin och kallelsen med underlag skickas normalt till 4-5 lärarrepresentanter och sammanlagt 8 studentrepresentanter, samt till programhandläggare, studievägledare, kursadministratörer och en avnämare från optikerförbundet. För att underlätta för studentrepresentanternas deltagande har flertalet möten fortsatt att hållas på distans, även i perioder då så inte krävts av pandemiskäl. Om ett möte skulle krocka med schemalagda aktiviteter erbjuds studenterna som medverkar också alltid möjlighet att ta igen eller byta grupper.

Studentrepresentanter till optikerprogrammets programråd utses av Medicinska Föreningens sektion för optikerstudenter, Kaustika. I PR finns platser avsatta för två studenter från varje kull, och två från det ettåriga magisterprogrammet. Efter programstarten HT20 med covidrestriktioner och helt utan campusaktivitet, har vi dock sett att Kaustika ibland har haft svårt att rekrytera nya, engagerade studenter. Det är som om en kull, eller kanske till och med två, har "missat hur det brukar gå till" och det tar nu tid att återuppbygga den sociala verksamhet som för många studenter varit grunden till deras engagemang som studentrepresentant. För optikerprogrammen har flytten till nya lokaler dessutom inneburit betydligt sämre möjligheter till sociala aktiviteter än vad som tidigare fanns i programmets lokaler på Kungsholmen. Föreningens verksamhet är nu avsevärt mindre än tidigare, och i UN CNS företräds optikerstudenterna i dagsläget bara av studentrepresentanter från andra program.

I programrådet, där vi glädjande nog har förhållandevis god studentrepresentation, uppmuntras studenterna att komma med sin åsikt och synpunkter. Processen ser ofta ut enligt följande; Studenterna tar med frågor från studentgrupperna för att på PR kunna

diskutera eller problematisera synpunkter om programmet eller utmaningar som de ställs inför. Via digitala plattformar återkopplar studentrepresentanterna sedan diskussionen från PR tillbaka till sina kursare. Det kan också vara så att programdirektor ber studentrepresentanterna att ta med sig en fråga för vidare diskussion eller synpunkter, för att vid nästkommande möte kunna diskutera den inför beslut.

På programmet råder en informell stämning och alla studenter uppmuntras att ta ansvar för att framföra synpunkter under kursen gång till kursledaren eller till annan personal om det känns lättare. Många synpunkter framförs därför av enskilda studenter direkt till läraren eller kurs-/ momentansvarig, och mer så vid IRL-undervisning än på distans. Andra verktyg för att inhämta studenternas synpunkter är de enkäter av olika slag som redogjorts för under bedömningsområde Uppföljning (kursvärderingsenkät och examensenkät). Studenterna uppmuntras (minst sagt) att svara på dessa enkäter och vi synliggör hur viktiga deras åsikter är genom att vid varje kursstart presentera föregående kurs kursvärdering och våra åtgärder utifrån denna för att ständigt utveckla kursen och utbildningens kvalitet. Som tidigare nämnts ser vi dock att svarsfrekvensen generellt sjunker, vilket gör resultaten svårtolkade och tveksamma som underlag för åtgärder. Ett återkommande problem som lyfts av studentrepresentanter är att enkäterna hamnar i skräpposten och institutionen har framfört önskemål om att de istället skulle kunna nås via kursrummet i Canvas, men det verkar tyvärr inte fungera tekniskt. Slutligen bjuder programmet under de längre kurserna in till diskussion vid sk kursråd under kursens gång, för att om möjligt kunna ändra vissa saker direkt. Tidsmarginalerna är dock små och på korta kurser finns det ett mycket begränsat utrymme att göra ändringar under kursens gång. För långa kurser utgör kursråden dock ett viktigt komplement till kursenkäterna, inte minst för att det annars skulle dröja så länge att få studenternas feedback.

I tabell 11 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten av relevans för bl a frågeställningen om studentinflytande. Enkätens påstående om att studenten ”uppmuntrades av lärarna att delta i utvecklingen av kurserna i programmet” kompletterades i enkäten VT21 av påståendet ”Under utbildningen fick jag information om mina möjligheter att påverka programmets kurser”. Det senare av dessa påståenden fick då ett svarsvärde som är hela 0,9 lägre än värdet för det första (3,9 jämfört med 4,8), vilket för oss är svårt att förstå eftersom skillnaden mellan de båda påståendena inte är helt tydlig. Det skulle möjligen kunna vara så att studenterna tolkar den senare frågan som att den avser möjligheten att påverka en kurs *under tiden som man själv läser den*. Om så vore fallet så skulle vi förstå att studenterna i betydligt lägre utsträckning instämmer i påståendet, och det vore då en helt korrekt bild av en verklighet som vi på flertalet kurser tyvärr inte kan göra så mycket åt. Möjligen kan vi öka studenternas förståelse av varför vi inte bjuder in till kursråd på korta kurser, genom att tydligare förklara läget. Om enkätresultatet för samma fråga istället ska tolkas som att studenterna tycker sig (ha uppmuntrats *att* påverka, enligt det första påståendet, men) inte ha fått veta *hur* de kan påverka programmet och dess kurser, så behöver vi i ännu högre utsträckning än idag kommunicera detta till våra studenter.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Studenter ges goda möjligheter att inkomma med synpunkter och förslag under utbildningen.
- Svarsfrekvensen på enkäterna är relativt låg - beror detta på att det finns för många värderingar under programmets gång?

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Bra med informella synpunkter - dock är det viktigt att dessa dokumenteras.
- Konkret plan finns för återkoppling efter programråd.
- Studenterna ges många möjligheter att påverka.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara otillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att säkerställa följande:

- Att studenterna får plats att möta och diskutera med lärarna där undervisning bedrivs. Det framgick att en naturlig samlingsplats saknas på St.Eriks vilket begränsar möjligheten för spontana diskussioner.
- Att studenter som ställer upp som representanter får ersättning för nerlagd tid.
- Att inhämta synpunkter och goda exempel från de andra programmen på KI och arbeta fram en KI-gemensam plan för att öka svarsfrekvens på enkäter samt deltagande i olika kommittéer.

4 Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

4.1 Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan handlar om huruvida utbildningen är användbar på arbetsmarknaden och på vilket sätt utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv. Det innebär att en student efter examen ska kunna använda de kunskaper och färdigheter som studenten fått genom sin utbildning och bygga vidare på dem under hela sitt yrkesliv och i olika arbetslivskontexter. Det kräver att studenten under utbildningen erhåller både ämnesmässiga kunskaper samt generella färdigheter och förmågor. Inom detta bedömningsområde ska programmet redogöra för på vilket sätt utbildningen är uppdaterad och anpassad till arbetslivet, och på vilket sätt information inhämtas som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Programmet ska även redogöra för hur samverkan med det omgivande samhället sker i syfte att säkerställa hög kvalitet i utbildningen. Inom detta bedömningsområde ingår även hur programmet arbetar med att tillvarata alumners erfarenheter i utveckling av utbildningen.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet har en god samverkan med vår bransch genom bl a kontinuerlig kontakt med ordförande för den ideella branschorganisationen Optikbranschen som samlar detaljister, leverantörer och leg. optiker. Optikbranschen ska förena och utveckla branschen och vara dess naturliga nav och kontaktpunkt för såväl branschaktörer som samhälle och dess institutioner. De verkar också för att medlemsföretag ska ligga långt fram när det gäller att skapa kundtrygghet med hög produkt- och patientsäkerhet. Inom ramen för detta ställer Optikbranschen konkreta krav på medlemsföretagen för att de ska erbjuda synvård på högsta europeiska nivå. Optikbranschen är också ansvariga för den svenska branschens kvalitetscertifiering och Kvalitetsnorm i synvården, i samarbete med Optikerförbundet. Normen uppdateras kontinuerligt och anslutna butiker ska årligen aktivt uppdatera samtliga handlingar som verksamheten kräver, samt genomgå en certifieringsprocess vart tredje år. Vart tredje år genomförs dessutom en oberoende andrapartsrevision i regi av Optikbranschen. I och med vår kontinuerliga dialog med Optikbranschen har vi en mycket god koll på vad som händer i branschen, vilket gör att vi löpande reflekterar över vår utbildning och hur vi bör jobba för att säkerställa att våra studenter har de färdigheter och förmågor som förväntas.

Den nya utbildningsplan som sjösattes HT19 är i högsta grad framtagen utifrån en löpande omvärldsbevakning av en bransch som utvecklas snabbt och är i ständig förändring, både vad gäller optikerns roll och avancerad teknik. Vår samlade dialog och samverkan med relevanta aktörer har varit avgörande för utformandet av det nya programmet, men kommer också att fortsätta vara viktig för dess löpande utveckling, bara så kan vi utbilda framtidens optiker.

Inte minst erbjuder programmets upplägg med kliniska handledare från flera olika kedjor oss goda möjligheter till en kontinuerlig dialog och samverkan med avnämare. Dessa handledare kommer på en kontinuerlig basis och blir därmed en del av gänget så att vi lärare kan utbyta erfarenheter och våra studenter får olika infallsvinklar i sitt lärande. Studenterna uppskattar våra externa kliniska handledare, då de kan fråga hur det är att jobba “på riktigt” och ställa frågor om hur just deras kedja jobbar, vad lönen är, hur man löser vissa utmaningar som man kan ställas inför i sitt arbetsliv mm. Vidare är dessa lärare en bra kontakt för våra studenter då de behöver hjälp med extrajobb eller praktikplatser. Kedjorna får i sin tur en god insyn i hur vi jobbar, vilket gör att vi i slutändan får en bra förståelse för varandra och vilka utmaningar vi står inför. Vid KUM-Ö har vi en kontinuerlig dialog med andra avnämare genom att vi handleder studenter tillsammans. Vi har även personal som jobbar eller har jobbat inom Regionen, vilket gör att vi kan identifiera utvecklingsmöjligheter i våra bägge verksamheter på en kontinuerlig basis.

Optikerprogrammet har en stor fördel av att ligga i *Eye Center of Excellence* (ECE) där verksamheterna har ett gemensamt fokus på ögonvård. I och med flytten 2020 har det hållits en hel del samverkansmöten för hela ECE, då det finns ett krav att företagen i byggnaden ska samverka med varandra. Detta har gjort att vårt nätverk har breddats och nu även erbjuder en god dialog med t ex apotek och andra aktörer inom ögonvården.

Programmet anordnar vanligtvis ett avnämarmöte vart 4:e år, vid vilket vi samlar avnämare för att diskutera utbildningen och hur vi tänker oss vår framtid. Pga pandemin och den arbetsbelastning som den innebar har mötet tyvärr behövt skjutas fram två gånger, men det planeras nu att hållas HT22. I arrangerandet av avnämarmötet har vi god hjälp av Optikbranschen med att nå ut och sätta samman en representativ grupp.

Ett viktigt sätt för programmet att inhämta information från våra avnämare är också vår avnämarendersökning, nästa enkät planeras att skickas ut under HT22. Senast vi gjorde en avnämarendersökning var 2017 och den gällde den nu nedlagda utbildningsplanen IOP13. Den utmaning som vi då stod inför var att det var en mycket dålig svarsfrekvens från avnämarna vilket gjorde resultatet svårt att analysera i någon större utsträckning. Genom att involvera Optikbranschen för hjälp med att uppmärksamma och sprida enkäten, hoppas vi HT22 få en större respons och god svarsfrekvens.

Vidare syns eller deltar optikerprogrammet vid konferenser för vår bransch, för att kontinuerligt kunna svara på frågor och få en omvärldsuppdatering. Detta gör all vår undervisande personal i olika omfattning.

I tabell 5 och 7 redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten av relevans för bl a frågeställningen om arbetsliv och samverkan. Frågan om samverkan med andra professioner, visar att studenterna stabilt värderar denna fråga till 4,7. Vi tänker att vi kan höja studenternas förmåga att se och högre värdera den omvärldsbevakning och samverkan som programmet löpande ägnar sig åt, genom att tydligare lyfta det vi gör och sätta ord på detta förhållningssätt – som också kommer att vara en viktig del i studenternas kommande yrkesliv och livslånga lärande.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Kraven uppfylls bl.a. genom att utbildningen har ett starkt samarbete med Optikbranschen och har en kontinuerlig kontakt med de olika kedjorna. Studenterna är mycket uppvaktade av alla inom branschen.
- Den nya utbildningsplanen är framtagen utifrån en löpande omvärldsbevakning.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Det finns ett välutarbetat samarbete med Optikbranschen som är ansvarig för branschens kvalitetscertifiering och Kvalitetsnorm i synvården, i samarbete med Optikerförbundet.
- Den kontinuerliga kontakten med de kliniska handledarna från de olika kedjorna bidrar positivt till programmets utveckling.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en god insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla följande:

- Identifiera anledningen bakom låg svarsfrekvens på avnämrundersökningar och erbjuda alternativa sätt för respondenterna att inkomma med sina synpunkter.
- Handledare från regionen, privata ögonkliniker, privata optikerkliniker med specialisering inom ett visst område skulle kunna involveras i större utsträckning.

4.2 Bedömningsgrund Internationalisering

Enligt högskolelagen kap 1 §5 ska den samlade internationella verksamheten vid respektive högskola bidra till stärkt kvalitet av utbildning och forskning, samt främja hållbar utveckling både nationellt och globalt inom högskolornas områden. Framtidens utmaningar är globala och måste lösas i samverkan över nationsgränser. Arbete inom hälso- och sjukvården, i näringslivet eller i akademien förutsätter interkulturella kompetenser. KI har därför ett ansvar att förbereda alla studenterna för ett globalt medborgarskap, dvs ett globalt socialt samhällsansvar och en förmåga och vilja att bidra. För detta krävs en väl integrerad undervisning i global hälsa och träning i interkulturella kompetenser.

Internationalisering på hemmaplan (IaH) som innebär att man integrerar interkulturella och globala perspektiv i utbildningen ger goda förutsättningar för en hållbar och integrerad internationalisering som når alla. Det kan tex. ske genom att man tillvaratar

och delar studenters och undervisande personals erfarenheter från olika internationella sammanhang. Miljön på KI är internationell och detta kan i sig användas som en resurs. Den snabba utvecklingen av digitaliseringen erbjuder stora möjligheter till internationell undervisning utan fysiska resor tex genom gästföreläsningar digitalt eller grupparbeten online med studenter från partneruniversitet. Mobilitet kvarstår dock som en viktig del i internationaliseringen och utbildningsprogrammen bör aktivt skapa möjligheter för detta. Undervisning på engelska ger en möjlighet att ta emot och integrera utbytesstudenter och lokala studenter, men framför allt stärker det studenterna i deras profession, förbereder dem för forskning, en global arbetsmarknad och ett yrkesliv i ett mångkulturellt samhälle.

Bedömningsgrund Internationalisering

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens interkulturella kompetens och studentens beredskap att arbeta på en global arbetsmarknad.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Studenten förbereds under sin utbildning för att kunna använda sin kunskap och sina förmågor i ett interkulturellt och internationellt perspektiv. Optometri belyses ur ett både nationellt och internationellt perspektiv. Större delen av programmets kurslitteratur är engelskspråkig, och för att underlätta internationella utbyten och rörlighet är samtliga kursplaner översatta till engelska.

Optikerprogrammet har utbytesverksamhet som under pandemin av förklarliga skäl inte existerat. Dock har programmets mobilitet länge varit en utmaning att få till, även utan pandemin. De utmaningar som programmet står inför är a) att motivera studenter att åka på utbyten då studenter anser att de missar mycket på hemmaplan, b) att hitta tidpunkter som rent praktiskt går att kombinera med programmet, c) att många utbyten är för långa (våra studenter vill gärna ha kortare utbyten) och d) att hitta utbyten i engelsktalande länder.

Optikerprogrammet har engelskspråkiga lärare och alla vid programmet kan prata engelska så att ta emot studenter för deltagande i våra kurser är något som vi lätt kan ställa om till. Många utbytesstudenter kommer dock gärna hit på kliniska rotationer, vilket även det går bra eftersom många av patienterna kan tala engelska eller kanske talar samma språk som utbytesstudenten själv. Under VT22 har en student åkt och två studenter kommit till oss.

Optikerprogrammet har gjort en ansats i att få till mer attraktiva utbyten med t ex Storbritannien (innan Brexit och pandemin) och senast Australien. Dock kan vi se att när vi lärare inte åker på utbyten åker inte heller våra studenter i någon större utsträckning – och tvärtom. År 2010 åkte några av oss lärare på utbyte och lärare kom till oss från Sydafrika, då kunde vi också se att vi hade fler studenter som åkte på utbyten. Hösten 2019 åkte vi 3 lärare och 2 studenter till *City University of London* för att få till ett samarbete, till VT2020 hade vi genast fler intresserade men då kom dessvärre pandemin och satte stopp för utvecklingen kring fysiskt utbyte. Vi tänker på programmet att vi behöver frigöra tid för lärarutbyten för att få igång studentutbyten i större utsträckning. Dock är det svårt att få ihop tidsmässigt då vi som tidigare nämnts är utbildningstunga, vilket gör att denna punkt ofta bortprioriteras. Vidare kanske programmet behöver utse en person som driver detta tillsammans med programdirektor,

då det även är ett tidskrävande arbete att upprätthålla kontakter internationellt. Vidare behöver programmet arbetat med internationalisering på hemmaplan där programmet i större utsträckning kan delta i internationella forum för studenter inom optometri.

KI har nyligen sett över sina regler för utbytesavtal och framöver kommer det öppnas upp för lite mer flexibla utbytesmöjligheter, med kortare fysisk frånvaro. Detta tror vi kan vara gynnsamt för optikerprogrammet, då det oftast är svårt att hitta bra fönster med andra utbildningar där studenten kan åka i väg utan att missa för mycket i dennes egna utbildningsplan. Ett exempel på detta är en student från årskurs 2 som just nu är i Valencia för ett 6 månaders utbyte. Det krävdes många samtal med Valencia för att få till en okej planering, väl på plats var det trots allt saker som inte matchade och då får fixas i efterhand. Strul som detta leder till mer jobb för både studenten och programmet vilket gör andra studenter mindre motiverade att åka iväg. Med nya former för utbyte så ska studenten t ex kunna göra en kortare resa och sedan fortsätta sitt utbyte i digital form hemifrån. Vi hoppas och tror att ett sådant upplägg kommer att ge vårt program bättre möjlighet att få till utbyten framöver.

I syfte att öka våra studenter möjligheter att jobba internationellt, är optikerprogrammet tillsammans med magisterprogrammet i klinisk optometri ackrediterat av *European Council of Optometry and Optics* (ECOO), som en optikerutbildning av absolut högsta kvalitet. Detta innebär bl a att studenter som genomgår KI:s optikerprogram (med examen 2008 eller senare) och därefter KI:s magisterprogram i klinisk optometri har möjlighet att efter avslutade studier begära ECOO:s *European Diploma in Optometry*. Vi står just nu inför en process av utvärdering och reackreditering till ECOO med den nya utbildningsplanen, detta sker någon gång under 2022.

Tabell 12 visar ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningen om internationalisering.

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
# Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbetes krav på					
- Arbeta i interprofessionella team					4,4
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9
- Att arbeta med globala hälsofrågor (VT21: applicera globala hälsoperspektiv på olika frågor)	2,7	4,2	4,7	4,4	4,3
- Ha bred förståelse för internationella händelser som påverkar världen					4,3
- Att bidra till en hållbar utveckling (VT21: främja hållbar utveckling)	2,8	4,2	4,9	4,5	4,4
- NY Jag känner mig väl förberedd för att arbetat inom det området jag har studerat vid KI					4,8

Tabell 12. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande är en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan IOP13.

En reflektion från tabell 12 är att studenterna har värderat samverkan i mångkulturella miljöer högt, vilket kanske kan förklaras av att KI och optikerprogrammen är en mångkulturell miljö med både studenter och forskare från olika delar av världen.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet uppfyller till viss del kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Bra beskrivning av problematiken att få till studentutbyte med engelskspråkiga länder, med det saknas information om utbyte med de nordiska grannländerna.
- I kontrast till de övriga programmen, har flera av de andra programmen som utvärderats, etablerade samarbeten både i Norden och övriga världen genom avtal om utbyte mellan universiteten.
- Det saknas tid och möjligheter för lärarutbyte vilket försvårar ytterligare.
- Saknar information om utfallet av ECOO - främst hur många studenter som har ansökt om det Europeiska diplommet och var dessa har tagit vägen ute i Europa.
- Det framgår inte heller hur forskningssamarbete med andra utländska lärosäten fungerar.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en begränsad insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Erasmusprogrammet har nyligen gjort en förändring gällande utbytesavtal som möjliggör kortare utbyten samt digitala utbyten som en förlängning av perioden fast på hemmaplan. Resultatet av detta bör följas upp som en del av utvecklingsprocessen.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också inte vara rimliga och ändamålsenliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla/säkerställa följande:

- Ett samarbete inom den nordiska arenan (DK, FI, NO, SE) - dels är det positivt ur en miljösynpunkt, och dels för att det stärker hela optometrin i de involverade länderna.
- Skapa ett team som håller och planerar för internationalisering, så som andra program på KI har.

4.3 Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens

Interprofessionell kompetens ingår i den generiska kompetens som är nödvändig för medarbetare, inte bara inom dagens och framtidens hälso- och sjukvård utan även inom andra för KI:s utbildningar relevanta arbetslivsområden. KI:s vision är att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att studenten efter avslutad utbildning har bästa möjliga förutsättningar att arbeta inom, leda och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner. Lärandemål och utbildningsaktiviteter för att uppnå interprofessionella kunskaper, färdigheter och förhållningssätt ska därför ingå och examineras inom KI:s utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå.

I interprofessionella kompetenser ingår: Kommunikation, samarbete, arbete i team, roller och ansvar, konfliktlösning, patientsäkerhet samt patient/klientcentrering.

Bedömningsgrund Interprofessionell kompetens

Utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den utvecklar studentens kompetens att arbeta inom, leda och kontinuerligt utveckla en verksamhet i nära samverkan med andra professioner och discipliner.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utmaningar samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Definitionerna av interprofessionell kompetens respektive multidisciplinärt vårdnadsperspektiv/shared care är i stora delar överlappande. Programmets redogörelse nedan är därför en upprepning av innehållet under Bedömningsgrund Måluppfyllelse - lokalt mål, som i optikerprogrammets fall avser multidisciplinärt vårdnadsperspektiv/shared care.

Ett viktigt mål för optikerprogrammet är att våra studenter efter examen ska kunna och vilja tillämpa ett multidisciplinärt arbetssätt där optikern tillsammans med andra professioner sätter sin patient i centrum, för att ge hen bästa möjliga vård på rätt vårdnivå. Undervisning om handläggning av patientfall utifrån nationella riktlinjer om samverkan och enligt principer för *shared care*, sker av naturliga skäl främst i samband med VFU på kliniska kurser år 2 och 3. Inslag av interprofessionellt lärande (IPL), som är en viktig del i undervisningen om och utvecklande av kunskaper och insikter om *shared care*, återfinns även på T2 i form av KI:s ”IPL-dag”. Studenter från optikerprogrammet och andra nybörjarprogram jobbar då i multidisciplinära grupper med patientfall, där de lär sig att alla hälso- och sjukvårdsyrken har en viktig del i, under eller efter en patients insjuknade i patologiska tillstånd.

Under T3-T6 påbörjas optikerprogrammets kliniska kurser vilket inkluderar att ta emot externa patienter i programmets egen mottagning samt i KUM-Ö, den kliniska utbildningsmottagning som tar emot patienter i samverkan mellan KI, akutmottagningen på S:t Eriks Ögonsjukhus samt Retinamottagningen på samma sjukhus. Två gånger i veckan tar studenter i årskurs 2 och 3 på optikerprogrammet där emot sjukhusets patienter, tillsammans med studenter på magisterprogrammet i klinisk optometri, ögonsjuksköterskekursen och läkarprogrammet. Patienterna de möter har sökt akut eller har planerade besök. Studenterna tar hand om dem i grupp, de tar anamnes och gör lämpliga mätningar med utgångspunkt från patientens behov. Därefter

presenterar studenterna fallet för den ansvarige läkaren, patienten kallas in och blir undersökt av läkaren tillsammans med studenterna. Alla undersökningsrum vid KUM-Ö har en modern digital utrustning som ger deltagarna möjlighet att se det som läkaren tittar på och diskutera detta. Studenterna handleds av KI:s lärare vid optikerprogrammet och handledare från S:t Eriks Ögonsjukhus, som tillsammans ger vägledning för att ge patienten den bästa möjliga vården och omhändertagandet. Från sjukhuset är det två ST-läkare som tar emot patienter med studenterna, samt en specialisläkare som i sin tur tar emot egna patienter och leder ST-läkarna.

Optikerstudenten får se sin del i omhändertagandet av patienter och hur vissa remitterade patienter tas emot och handläggs inom ögonsjukvården. Studenterna får även följa patienter post-operativt, vilket gör att de kan se resultatet av sin remiss och därefter får tillbaka patienten för uppföljning och eventuellt nytt synhjälpmedel. Sjukhuset hänvisar patienten tillbaka till optikern efter eller under behandling för att patienten ska få synhjälpmedel som kan ge bästa möjliga seende.

Studenterna tar emot ca 48 patienter på en förmiddag och dagen avslutas med en fallgenomgång av dagens patienter. Fall diskuteras då utifrån behandling, handläggning, lika villkor, hållbarhetsaspekter inom ögonvård, etik samt lika vård. I genomgången av fall diskuteras bl a vilka remissinstanser vi har vid olika patologiska tillstånd och vilka professioner som bör vara inblandande och varför. När studenterna senare examineras har de deltagit i, diskuterat och analyserat olika multidisciplinära handhavanden, och vet därför hur de tillsammans med andra professioner kan jobba tillsammans för att ge patienten bästa möjliga vård. Ett plus i sammanhanget är också att studenter från andra professioner som deltar på KUM-Ö, samtidigt får en motsvarande förståelse för vad en optiker kan och hur vi kan jobba tillsammans med patientens vård.

Verksamheten vid KUM-Ö är tydligt interprofessionell och målet är att ha med några studenter från varje yrkesgrupp vid varje tillfälle. Detta är idag inte alltid görbart, men i linje med EFO Strategiplan 2030 tar CNS fr o m HT22 över kursansvar för ögonsjuksköterskekursen, vilket ger oss en större möjlighet att samköra flera olika utbildningsmoment tillsammans. Optikerprogrammen och CNS jobbar också aktivt inom KI för att uppmuntra fler program och kurser att låta sina studenter delta i KUM-Ö:s verksamhet.

I tabell 7 (upprepad nedan för enkelhets skull) redogörs för studenternas svar på ett antal utvalda frågor från examensenkäten i förhållande till frågeställningar om måluppfyllelse kring samverkan, samarbete och interprofessionell kompetens. Frågan om samverkan med andra professioner visar att studenterna genom åren värderat denna fråga stabilt kring 4,7. Detta tänker programmet att vi kan utveckla mer framöver genom att under kurserna tydligare tala om den samverkan som pågår och vikten av att kommunicera med andra aktörer inom ögonområdet. Det faktum att KUM-Ö introducerades först under VT20 gör också att vi har anledning att tro att kommande kullar kommer att känna sig bättre förberedda i detta avseende än tidigare studenter. En annan reflektion är att studenterna redan från 1OP13 känner sig väl förberedda på att "samarbeta med andra". Detta kan vara en konsekvens av att de under sina år på programmet övar på varandra och har varandra som bisittare i den kliniska patientmottagningen (peer learning).

Fråga	Exit poll VT17	Exit poll VT18	Exit poll VT19	Exit poll VT20	Exit poll VT21
# Jag känner mig väl förberedd för mitt kommande arbets krav på					
- Samarbetsförmåga (VT21: samarbeta med andra)	3,3	5,3	5,5	5,6	5,2
- Samverka med andra professioner	2,7	4,5	4,8	4,7	4,6

- Arbeta i interprofessionella team					4,4
- Samverka i mångkulturella miljöer					4,9

Tabell 7. Resultat från examensenkäterna från VT17 till VT21. VT17 hade en graderingsskala på 4 och resterande år en graderingsskala på 6. Samtliga enkäter har besvarats av studenter som läst programmet enligt nu ersatt utbildningsplan IOP13.

Bedömargruppens bedömning

För varje bedömningsgrund ska bedömargruppen beskriva sin bedömning under följande tre rubriker:

Under rubriken *Bedömargruppens reflektion och bedömning* ska bedömargruppen inledningsvis redogöra för sina reflektioner och bedömning av bedömningsgrunden och motivera sin bedömning.

Under rubriken *Styrkor* ska bedömargruppen lyfta fram programmets styrkor inom bedömningsgrunden och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Under rubriken *Förbättringsområden* ska bedömargruppen lyfta fram områden som bedöms bör förbättras och beskriva dem kortfattat, gärna i punktform.

Bedömargruppens reflektion och bedömning:

Sammantaget är det bedömargruppens bedömning att programmet till viss del uppfyller kraven i bedömningsgrunden. Motiveringen till denna bedömning är att:

- Det finns goda möjligheter till IPK med utbildningens placering på ögonsjukhus.
- Dock saknas information om samarbete med andra professioner som allmänläkare, arbetsterapeuter, synpedagoger, kuratorer med flera som även dessa arbetar med patienter med synrelaterade problem.
- Det saknas undervisning inom ledarskap och utvecklingsarbete – detta ingår egentligen bara som en valbar kurs så studenter som inte läser denna kommer inte att uppfylla bedömningsgrunden.

Styrkor:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens styrkor. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta följande som styrkor att ta tillvara i programmet/i utvecklingen av programmet:

- Mycket fördelaktigt att utbildningen och undervisning bedrivs på St Eriks med direkt koppling till autentisk verksamhet. Detta förbereder studenter för samarbete med kollegor och andra vårdgivare ute i verkligheten.

Förbättringsområden:

Det är bedömargruppens intryck att självvärderingen visar en viss insikt i utbildningens förbättringsområden. Detta intryck stärks/bekräftas vid intervjuerna med utbildningens ledning, lärare och studenter.

De behov av åtgärder som självvärderingen identifierar och som planeras att genomföras bedöms också inte vara tillräckliga för att säkerställa att kraven i bedömningsgrunden uppfylls. Bedömargruppen vill särskilt lyfta behovet att utveckla/säkerställa följande:

- Att samtliga studenter ges undervisning inom ledarskap och utvecklingsarbete.

Övriga aspekter

Programmet kan här beskriva områden som är relevanta att lyfta fram men inte ingår i någon av bedömningsgrunderna, det kan t ex vara övriga generiska kompetenser och framtidsriktande utveckling för att öka kvalitén i programmet. Omfattning 1-3 sidor med teckenstorlek 11 punkter och enkelt radavstånd.

Programmets redogörelse

Optikerprogrammet vill lyfta fram att programmet jobbar mycket med arbetsmiljö för både studenter och medarbetare för att vi ska ha en hållbar arbetsmiljö. Vad gäller medarbetarnas arbetsmiljö jobbar vi med feedback-modeller, de fyra förändringarnas rum, NHÖRA modell för målsättning, gruppdynamik, återhämtning och ett coachande förhållningssätt för att lyfta vårt otroligt kompetenta gäng. Detta är också något som måste få ta tid i det resterande parallella arbetet med utbildningen för att medarbetarna ska kunna prestera högkvalitativ utbildning och handledning. Vidare jobbar programmet men lärarteam för respektive årskurs där vi kan stötta varandra och planera och utveckla kurserna tillsammans med examinatorer som ansvarar för rapportering och den röda tråden i kurserna tillsammans med kursledarna.

Hösten HT19 antog vi studenterna för första gången till programmet enligt den nya utbildningsplanen 1OP19 och det första gänget tar sin examen nu till sommaren (VT22). Den nya utbildningsplanen utvärderas kontinuerligt på årlig basis. I samband med slutexamination av den första kullen kommer KI:s examensenkät ge oss möjlighet att till viss del jämföra med tidigare resultat och se hur den nya utbildningsplanen står sig i förhållande till den tidigare. En viktig aspekt att väga in vid utvärdering av 1OP19 kommer dock vara att de två första åren påverkades av pandemin och de restriktioner som då rådde. Pandemin föranledde att vissa planerade upplägg behövde justeras eller genomföras på ett annat vis än det som var tänkt från början. Detta påverkar i viss utsträckning hur programmet kommer kunna tolka och använda studentutvärderingarna. Redan under resans gång har vi dock identifierat utvecklingsmöjligheter och ändrat och implementerat detta i undervisningen. Optikerprogrammet räknar med att det tar 2-3 slutexaminerade kullar innan vi identifierat de största utvecklingsmöjligheterna. Dock ser vi att vi alltid är i förändringens fönster där vi kontinuerligt jobbar för att säkerställa hög kvalitet i programmet.

I programmets kvalitetsplan som skrivs årligen återfinns en aktivitetsplan för kommande verksamhetsår. Nedan återfinns optikerprogrammets gemensamma aktivitetsplan för 2022, som genomsyras av EFO Strategi 2030. Aktivitetsplanen tas återkommande upp vid programråd för att säkerställa att vi jobbar som vi tänkt och att vi har studenterna med oss i våra beslut.

Aktivitetsplan för verksamhetsår 2022

Fokus-/ förbättringsområde: Stärka optikerprogrammets forskningsanknytning och säkra optikerprogrammets tillväxt.		
Förväntat resultat/ mål: Det långsiktiga målet (verksamhetsmålet) är att öka optikerprogrammets forskningsanknytning och säkra optikerprogrammets tillväxt. För att nå dit kommer kortsiktiga mål att sättas upp. Ett mål för optikerprogrammen är att öka lärarnas forskningsanknytning genom att alla ska delta i forskningsprojekt samt att anställa doktorander som ett led i att säkra programmets tillväxt och utveckling.		
AKTIVITET	ANSVARIG	TIDSPLAN/ Uppföljning
1 Anställa en doktorand	Enhetscheferna leder rekrytering	Anställning startar förhoppningsvis någon gång under 2022

2	Fortsätta jobba för att alla anställda på Ögon & syn ska delta/bidra i forskningsprojekt med målet att bidra till att uppnå verksamhetsmålet	Enhetscheferna leder och fördelar arbetet	Detta följs upp kontinuerligt vid strategimöten i ledningsgruppen och EFO
3	Forskningsaktivitet & pedagogisk utbildning samt kursledansvar	PD, biträdande PD	Detta följs upp under 2022 i ledningsgruppen, förhoppning är att ha 1-2 adjunktjänster i slutet av året med strategiska inriktningar samt att öka förståelsen för forskningsprocessen
4	Bibehålla & utveckla uppdragsutbildningar	PD, biträdande PD	Detta följs upp kontinuerligt vid strategimöten i ledningsgruppen och EFO. Under 2022 tar EFO över ansvaret för ögonsjuksköterskeutbildningen

Fokus-/ förbättringsområde: Hållbar arbetsmiljö samt lika villkor och etik för studenter och medarbetare

Förväntat resultat/ mål: Skapa en miljö där studenterna känner sig trygga och ges möjlighet att i viss mån styra över sin tid, samt ha en kontinuitet av handledare och återkommande moment. Vidare implementera ett förhållningssätt i programmet gällande etik och likavillkor med olika strategiska aktiviteter.

AKTIVITET		ANSVARIG	TIDSPLAN/ Uppföljning
1	Lika villkor	PD samt bitr. PD	Jobbas med i olika aktiviteter för studenter samt medarbetare. Detta är ett kontinuerligt arbete.
2	Leda och fördela arbetstid för lärare för att få en jämnare arbetsbelastning	PD, bitr. PD leder och fördelar tid	Följs upp halvårsvis efter behov och strategi
3	Få studenter att utvärdera kurser vid programmet	Alla vid EFO hjälps åt med detta	Jobbas med kontinuerligt
4	Omstrukturera administrationen för ökad rättssäkerhet & kvalitet	PD, bitr. PD samt administratörerna	Jobbar fram en plan under 2022 som implementeras därefter

Fokus-/ förbättringsområde: Interprofessionellt lärande (IPL)

Förväntat resultat/ mål: Fortsätta utveckla samt utvärdera utbildningsmottagning (KUM-Ö) med Region Stockholm/ S:t Eriks Ögonsjukhus för att uppnå en kvalitativ IPL-verksamhet samt kvalitet i optikerprogrammen.

AKTIVITET		ANSVARIG	TIDSPLAN/ Uppföljning
1	Uppdatera lärandemål, synliggör lärandeaktiviteter och examination utav IPL	PD, bitr. PD samt kursledare	Börjar detta jobb under 2022.

Fokus-/ förbättringsområde: Samverkan med andra aktörer

Förväntat resultat/ mål: Avnämarmöte i syfte att informera om den nya utbildningsplanen, samt informera om vad studenterna förväntas kunna när de gör praktik

eller har tagit examen. Avnämarenkät. Målet är även att utföra en alumnienkät under 2022.		
AKTIVITET	ANSVARIG	TIDSPLAN/ Uppföljning
1 Avnämarräff	PD leder och fördelar ansvar	Under hösten 2022 IRL
2 Avnämarenkät	PD leder och fördelar ansvar	Under mitten av 2022
3 Alumnienkät	PD leder och fördelar ansvar	Enkät ut under 2022.
4 Upprätthålla gott samarbetet med kedjorna samt säkerställa fortsatta kliniska handledare vid VFU	PD, bitr. PD och undervisande lärare	Detta är ett kontinuerligt arbete som görs för att bibehålla en god kontakt med avnämare.

Fokus-/ förbättringsområde: Internationalisering		
Förväntat resultat/ mål: Jobba med insatser för breddat deltagande vid utbytesstudier		
AKTIVITET	ANSVARIG	TIDSPLAN/ Uppföljning
1 Skapa tydligare aktiviteter för information av utbyte	PD	Starta detta jobb under 2022

Aktivitetsplan stäms av kontinuerligt samt utvärderas varje år av programdirektör för att se om vi satt konkreta mål som varit uppnåbara.

Bedömargruppens reflektion

Under rubriken *Reflektion* ska bedömargruppen redogöra för bedömargruppens reflektioner över programmets redogörelse gällande övriga aspekter.

Reflektion:

- Vår bedömning är att programmet bör överväga att även anställa personal med lektorskompetens, inte bara en doktorand som tar minst fyra år innan hen är färdig.
- Vissa av förslagen i aktivitetsplanen kan orsaka en ännu högre arbetsbelastning och arbetsbörda om inte höjd tas för att täcka upp för personal som blir handledare för nya doktorander. Det nämns att arbetsbördan är tung men att man ändå skall arbeta för att samtliga skall delta i olika forskningsprojekt - något som vi har svårt att få att gå ihop med nuvarande bemanning (enligt lärartabellen). Dessutom skall nya uppdragsutbildningar sjösättas vilket riskerar att ytterligare förvärra situationen.

Bedömargruppens sammanfattning

Bedömargruppens sammanfattning ska inledas med en reflektion över vilka förutsättningar självvärderingen gav att bedöma programmets kvalitet, dvs om självvärderingen var lättläst, välstrukturerad, gav svar på de frågor som ställts och följde instruktionerna. Sammanfattningen ska vidare kortfattat sammanfatta programmets viktigaste styrkor och förbättringsområden. Bedömargruppen kan även lägga till övriga synpunkter som bedömargruppen vill framföra.

Bedömargruppens sammanfattning:

Självvärderingen var väl genomförd utifrån struktur, läsbarhet samt i sin presentation och är därigenom informativ på de flesta områden. Bedömargruppen anser att de underlag vi erhållit och genom intervjuer har, överlag, gett oss tillräckliga förutsättningar att genomföra vår granskning och bedömning.

Bedömargruppen anser att Optikerprogrammet vid Karolinska institutet bedriver en utbildning av hög kvalitet grundat på flertalet av de utvalda bedömningsgrunderna. Motivering till denna bedömning är att:

- Programmet beskriver en god och välgrundad pedagogisk strävan vid planering och genomförande av undervisning och examinationer i relation till lärandemål och bedömningskriterier.
- Lärarna verkar inte ha varit delaktiga i framtagning av självvärderingen vilket framkom under intervjuerna något som leder till att deras perspektiv inte lyfts fram förrän under intervjuerna.

Det finns förbättringspotential inom vissa delar som bör ses över och utvecklas.

- Vi anser även att det finns behov av långsiktig lärarförsörjning - andelen disputerade är förhållandevis låg.
- Gällande den vetenskapliga kompetensen anser bedömargruppen att det behövs en prioritering för att säkerställa att befintlig personal ges möjlighet till kompetenshöjning samt att det ges möjlighet att anställa flera med högre akademisk kompetens inom optometri.
- Vi noterar även att de som besitter en högre akademisk kompetens involveras endast i mindre utsträckning i grundutbildningen.
- Studenterna bör ges bättre återkoppling på egna program- och kursvärderingar, inte bara dem tidigare.
- Interaktionen mellan studenter och lärare anser vi behöver utvecklas. Nuvarande kliniska lokaler verkar inte vara utformade för att ge en naturlig mötesplats mellan studenter från olika årskurser och lärarkollegiet. Ett platsbesök av bedömargruppen hade varit önskvärt för att få en tydligare helhetsbild.
- Under intervjuer framgick det att den kliniska utbildningsmiljön är modern och ligger i framkant, men att funktionella lokaler för student-lärarytbyte saknas i närhet till den kliniska verksamheten. Ombyteslokaler, och möjligheter till rast/matlagning i nära anslutning till kliniken verkar saknas. En gemensam samlingsplats för studenter från olika årskurser verkar också saknas (eller så vet studenterna inte vart de kan ta vägen?). Tillgängligheten till undervisande personal (dels på grund av ovannämnda faktorer samt lärarnas höga arbetsbelastning) är något som lyftes flera gånger under intervjuerna.
- Arbetet med internationalisering behöver struktureras genom ett högre fokus på utbyte mellan andra lärosäten i vårt närområde. Här kan man även uppmontra erfarenhetsutbyte med de andra vårdinriktade programmen på Karolinska Institutet.

- Man måste säkerställa att samtliga studenter utbildas inom ledarskap och utveckling av verksamhet enligt bedömningsgrunden “Interprofessionell kompetens”.

Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningen bedrivs så att studenterna ges goda förutsättningar till att arbeta som optiker inom den moderna synvården och i samarbete med andra yrkesgrupper.